

- pagina 6 - Maria in Zoetermeer
- pagina 3-9 - Maria door de eeuwen heen
- pagina 12 - Testcase voor vernieuwing?

Kerk in Zoetermeer

Uitgave van de Protestantse Gemeente Zoetermeer

5e jaargang | nummer 10 | december 2021

ONDER WOORDEN

Wees gegroet, Maria

Wees gegroet, Maria!
Sta toe dat een protestant u dat zegt,
bij wijze van uitzondering.
Meestal kan men het Weesgegroet niet over de lippen krijgen!
Het moet wel worden gezegd dat men u zoveel gezichten heeft gegeven,
en op zoveel verschillende manieren heeft voorgesteld,
dat het ons zwaar valt u daarin te herkennen.

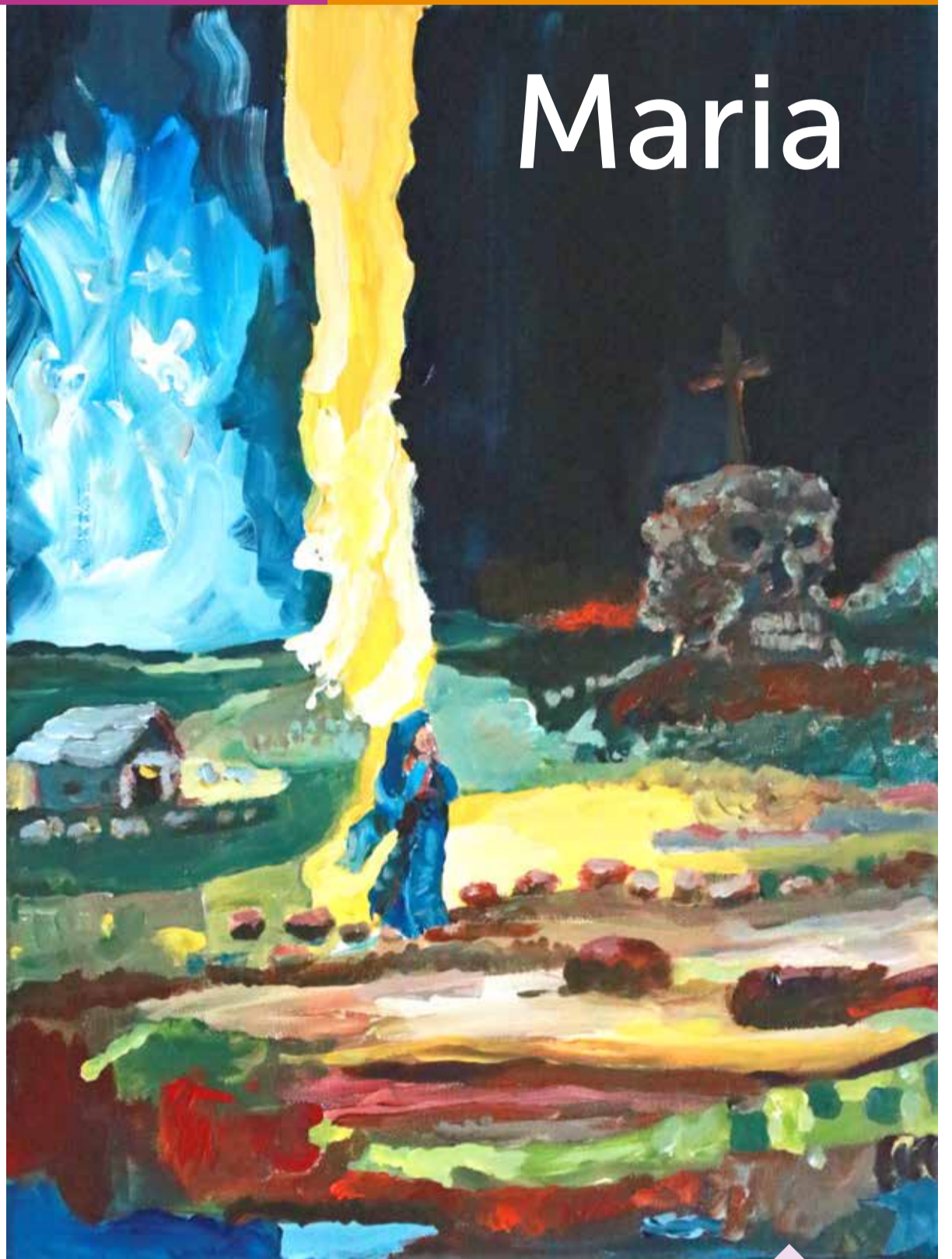
Wees gegroet, Maria, mijn zus.
Niet mijn moeder, maar mijn grote zus die me bij de hand neemt
om me naar buiten te leiden, op het marktplein,
en er uw zoon te ontmoeten;
en u blijft maar herhalen: 'Doe wat Hij je zegt.'
U, mijn zus, u gaat de weg van het geloof.
U die beweert het niet te weten: 'Hoe zal dat gebeuren?'
U die blijft vertrouwen: 'Laat er met mij gebeuren wat u hebt gezegd!'
U wier gebed een en al verwondering en lofprijzing is.

Wees gegroet, Maria.
Ik noem u zoals de engel dat deed: 'vol van genade, begenadigde'.
Dat bent u werkelijk, dat is uw geheim.
Op uw gelaat straalt het licht
en het mysterie dat wij Gods liefde noemen.
Voor u, voor mij en voor ons allen
ontving u deze gave: Jezus, 'God met ons'.

Wees gegroet, Maria!

Louis Lévrier (1923-2004)
voorganger in de Eglise Réformé de France

In: 'Gebeden voor elke dag' (blz. 293),
Heerenveen: Jongbloed, 2019

Maria

BOEK VOOR PROTESTANTEN

Mag de echte Maria opstaan?

UITGELEZEN • 'De heilige Maria, daar heb ik niets mee', zei een trouwe lezeres, toen ik vertelde dat Maria in dit Advents- en Kerstnummer van *Kerk in Zoetermeer* in de schijnwerpers staat. Ik dacht: Ja, zo zijn wij nog opgevoed. De katholieken hebben heiligen en wij protestanten niet. Dus hebben we niets met Maria en al helemaal niet met een heilige Maria. Ik realiseerde me dat ik ook zelf pas veel later anders naar Maria ging kijken of beter gezegd: echt naar haar keek.

Nog maar net hadden we als redactie besloten dat in december Maria centraal stond of ik las de aankondiging van het boek *Maria. Icoon van genade*. De schrijver is Arnold Huijgen, hoogleraar systematische theologie aan de Theologische Universiteit Apeldoorn. In de aankondigingen werd het boek aanbevolen als een boek voor protestanten, juist met het oog op de oecumene. Natuurlijk moest

dit boek in *Kerk in Zoetermeer* aandacht krijgen. Het lezen ervan bleek zeker alle moeite waard, maar als eenvoudig praktisch theoloog verdwaalde ik af en toe zuchtend tussen dogma's, encyclieken en diepgaande beschouwingen van kerkvaders en protestantse en rooms-katholieke theologen. Wat mij hielp was de video-opname van een studiemiddag belegd op 8 september (Maria Geboorte!) in Apeldoorn naar aanleiding van het verschijnen van Huijgens boek.

Vooraf de katholieke inbreng van bisschop Gerard de Korte, de muzikale bijdrage van theoloog en musicus Hanna Rijken en de protestantse, zeer bijbelse inbreng van theoloog Bram van de Beek hielpen mij. Op die dag kwam naar voren dat het boek met gemengde gevoelens was ontvangen. Dat Huijgen als protestants theoloog zich bezighield met Maria verbaasde en maakte nieuwsgierig. Tegelijk waren er met name vanuit protestants-orthodoxe hoek bezwaren,

zowel theologisch-inhoudelijk als op voorstellen voor de kerkelijke liturgie. Voorbeelden van het laatste: de kritiek op Huijgens voorstel om 25 maart, de dag waarop de engel Gabriël aan Maria verschijnt, tot christelijke feestdag te maken of om het 'Magnificat' (de 'lofzang van Maria' in Lucas 1 het hele jaar door te zingen en niet alleen in de Adventsperiode. Ideeën die door anderen juist enthousiast worden ontvangen.

► lees verder op pagina 3

'Wat ik opvallend vind aan het levensverhaal van Maria, is het grote contrast tussen licht en donker. Maria is op het schilderij in het midden gepositioneerd in een straal van licht: Gabriël die haar de boodschap verkondigt. Links de engelen die in de donkere nacht het grote nieuws van Jezus' geboorte aan de herders vertellen. Rechts Golgota, in het donker, met het hellevuur op de achtergrond. 'Een zwaard zal door je ziel gaan', zei Simeon in de tempel tegen haar. De weg is bezaaid met stenen, symbool van een weg naar een onbekende toekomst.'

Deze schildering over Maria maakte illustrator Arjan Boone eind 2020.
W arjanboone.nl

VAN DE REDACTIE

Voormoeders

Genoemd ben ik naar mijn oma, mijn moeders moeder. En zij naar háár oma, en die weer naar haar grootmoeder, en zo verder de generaties terug door. 'Ge-naam-d' als Maria, met Anna ervoor.

Al vroeg was ik benieuwd naar de betekenis van de naam Maria. Daar werd ik niet zo blij van. Het houdt verband met 'bitter' en wordt ook wel afgeleid van het Latijnse woord voor zee, 'mare'. De zee is zout, Maria is bitter ...

In het Hebreeuws is het Mirjam, kijk, dat associeer ik meteen maar graag met tamboerijn en reidans, een heel stuk vrolijker.

Dan mijn eerste naam. Anna, in het Hebreeuws Hanna, betekent 'lieflijke' of 'begenadigde'. Anna Maria, begenadigde bitterheid. Tja.

Maria gaat mijn leven lang al met me mee en haar persoon spreekt me van begin af aan bijzonder aan. Hoe Lucas verhaalt van de manier waarop de engel Gabriël haar begroet: 'Wees gegroet, Maria, gij begenadigde.' Hoe Maria zich in vertrouwen overgeeft aan wat God met haar voorheeft. Hoe zij de geschiedenis van honderden jaren en de toekomst die God met mensen heeft in één krachtige lofzang weet samen te ballen.

In een eigentijds lied, opgenomen in het Liedboek van 2013: lied 738, trof ik hen aan: 'mijn' voormoeders en andere vrouwen uit de Bijbel die van zich doen spreken. Hun lof wordt gezongen, hun daden vermeld, gericht op het grote heil van Gods toekomst: Jezus Christus, Zoon van God, Redder, Verlosser, Zaligmaker en alle andere namen die Hij waard is.

Hanna, de moeder van Samuël, zingt al van die sterke God met zijn machtige arm, Maria neemt het in haar lofzang over, ze rijmen als het ware op elkaar.

*Kom zing het lied van Eva,
de bron vol levenskracht,
en zing het lied van Sara
die moeder wordt en lacht
en zing het lied van Hanna
die God bestormt met haar gebed
en zing omdat Maria
Gods woord ter wereld brengt.*

*Kom zing het lied van Anna
die uitziert naar het kind
en zing het lied van Marta
die Jezus volgt en dient
en zing van de Maria's
die steeds Hem hebben bijgestaan
en op de hemelbruiloft
aan Jezus' tafel gaan.*

En zo mag ik dan heten,
met de A van Anna en de M van Maria.

• Marieke (A.M.) van der
Giessen-van Velzen
HOOFD/EINDREDACTIE

Alternatieve Kerst Inn op Eerste Kerstdag

Een Kerst Inn, een open herberg zoals vroeger, zit er dit jaar nog niet in. Als de coronaregels het maar even toelaten is er daarom op Eerste Kerstdag in 't Centrum aan de Frans Halsstraat 3, een high tea, opgeleust met een verhaal en muziek. We houden ons aan de coronaregels van het RIVM. Dat betekent dat het aantal plaatsen beperkt is. Is de lijst vol of blijft u liever thuis, dan bezorgen we u graag een verassingstasje met daarin ongeveer hetzelfde als we op tafel kunnen zetten. Deze Kerst Inn wordt georganiseerd door de H. Nicolaasparochie Zoetermeer en de Protestantse Gemeente Zoetermeer.

Wilt u meedoen met de high tea of een tasje ontvangen? Voor 18 december aanmelden bij: Grietje Cusell T (079) 342 31 12 E ma-grietje@hetnet.nl

Nieuwe maatjes gezocht

Wie zijn geldzaken op orde heeft, kan weer genieten van het leven. Dat gunnen we iedereen. Word daarom SchuldhulpMaatje en help anderen om ook financiële vrijheid te ervaren. In januari start SchuldhulpMaatje met een nieuwe drie-daagse basis cursus. Na afronding kun je aan de slag. Je maakt deel uit van ons maatjesteam en wordt ondersteund door de coördinator.

Informatie T 06-1935 7975
aanmelden W schuldhulpmaatje.nl >
locaties > Zoetermeer

Avond van Gebed

Zaterdag 13 november hield Open Doors Zoetermeer een interkerkelijke gebedsavond voor vervolgte christenen in de Oosterkerk. Perron-pionier Timo Hagendijk hield een indrukwekkende overdenking.

Te bekijken W youtube.com/watch?v=MHNYG_moEqA (minuut 19)

Elke twee maanden organiseert Open Doors ook landelijk een livestream om een muur van gebed om vervolgte christenen te zetten, met overdenking en muziek. Weer op 20 januari.

E hanstrapman@planet.nl
W Avond van Gebed / Open Doors

Geef en Neem Kast

Op 1 november zette René Bos een door hem zelf getimmerde kast gevuld met 150 euro aan boodschappen op het Oosterheemplein. Zijn boodschap: wie het nodig heeft, pakt er wat uit, wie kan helpen zet er wat in.

De 'Geef en Neem Kast' staat op maandag tot en met woensdag van 9.00 tot 19.00 uur buiten en bij slechter weer binnen in de Oosterkerk. De spelregels zijn:
Neem: Gratis drie producten per dag!
Geef: Plaats je product er zelf in (geen groente of fruit).

Informatie: René Bos T 06 5321
2273 E geefenneemkast@gmail.com

Geef en Neem Kast

AANRADERS

'7 redenen om in de kerk te geloven'

Speciale poster die het gesprek over de waarde van de kerk stimuleert. Te gebruiken in gezinnen en voor gemeentegesprek over 'de toekomst van de kerk'.

Gratis te bestellen (alleen portokosten) W daaromzijnwekerk.nl

Kerstconferentie 'Meet Me'

Voor jongeren van 17-25 jaar is er weer de landelijke HGJB-Kerstconferentie, thema dit jaar: 'Meet Me'. Samenkomst, gebed, de Bijbel lezen, groepsgepraak over de ontmoetingen die Jezus had waardoor mensen in beweging gezet worden. W HGJB.nl/kerstconferentie

'Moderne Profeten'

Dorothy Day, Desmond Tutu, Angela Merkel, en nog vijf andere 'Moderne Profeten' die door hun leven, denken en geloven inspireren, komen voorbij in deze podcastserie van Kees van Ekris (IZB). Later verschijnt ook het gelijknamige boek, geschikt voor gesprekskringen en catechisatie. W moderneprofeten.nl

Zendingserfgoedkalender

'Van het duister naar het licht', met bijbelverhalen in sprekende kleuren, geïnspireerd door levensverhaal van de Iraanse kunstenaar en vluchteling Mahboobeh.

Kalender € 9, set kerstkaarten € 6
W zendingserfgoed.nl Ook te bestellen bij ZWO-werkgroep T 06-2168 1988
E marius.cusell@hetnet.nl

— Advertenties —

Van Dongen
 Uitvaartzorg met karakter

Kleinschalige onderneming met persoonlijke zorg en aandacht
 24 uur per dag bereikbaar
 Ongeacht uw verzekering

Bel na overlijden
 079 - 343 43 03
 wij zijn 24 uur per dag bereikbaar!

Van Dongen
 Uitvaartzorg & UitvaartCentrum
 Bredewater 20a, 2715 CA Zoetermeer
 079 - 343 43 03 • www.vduz.nl

Van Dorp uw technisch dienstverlener

**ZEKER VAN VAKWERK
ZEKER VAN DORP**

Van Dorp is specialist in technisch beheer van bestaand vastgoed. Wij nemen u het hele proces uit handen en denken met u mee hoe u uw pand optimaal kunt inzetten en verduurzamen.

Als familiebedrijf hebben wij betrokken medewerkers met passie voor techniek. Met hun vakkennis en persoonlijke aandacht realiseert Van Dorp duurzame oplossingen. U bent zeker van een gezonde leef- en werkomgeving. Door onze landelijke dekking en regionale aanwezigheid zijn wij altijd dichtbij. Neem contact met ons op via (079) 368 76 87 voor vrijblijvend advies.

vandorp.eu

VAN DORP
 MET KENNIS EN RESPECT

Ook adverteren in Kerk in Zoetermeer?
 Vraag de tarieven:
 advertenties@kerkinzoetermeer.nl

Laat het Kerst zijn
in zoetermeer

ChristenUnie SGP
Zoetermeer

◀ vervolg van pagina 1

THEMA

Mag de echte Maria opstaan?

ALLE REDEN VOOR STUDIE • Protestants theoloog Arnold Huijgen noemt verschillende redenen voor zijn keuze voor Maria. Hij ziet in de westerse cultuur een verlangen naar geloof en schoonheid. Tegelijk blijft er de noodzaak van gesprek tussen Rome en Reformatie, juist ook over Maria. Daarnaast is er in deze tijd met vragen over seksualiteit, identiteit en gender alle reden voor een studie over Maria, belangrijkste vrouw in het christelijk geloof.

Huijgen begint die studie in ieder hoofdstuk met wat de Bijbel over Maria schrijft. Mij werd daardoor opnieuw duidelijk hoe verschillend de evangelisten Maria voor het voetlicht brengen. Uitgebreid in de eerste hoofdstukken van Lucas en ook bij Matteüs, maar dan in een bijrol. Beperkt bij Marcus, maar wel bij naam genoemd, en alleen als de moeder van Jezus bij Johannes. In fragmenten bijbeltekst ontmoeten we Maria, die, zo schrijft Huijgen, wel 'de eerste mens ooit is die het evangelie van Gods menswording hoort en zij gelooft'. In haar nieuwtestamentische psalm, bekend als het 'Magnificat', maakt zij God groot en maakt zo ruimte voor Gods genade. Dat maakt haar tot een belangrijk beeld van die genade. Huijgen zegt daarom Luther na: Maria is niet 'vol van genade' maar juist 'leeg voor genade' die ze mag ontvangen.

Ze maakt God groot, en maakt zo ruimte voor Gods genade

Kun je dan toch tot Maria bidden en hoe zit het met haar heiligheid? Naar mijn idee draagt Huijgen goede gedachten aan voor gesprek daarover. Hij citeert Bram van de Beek, die schrijft: Maria moet je niet aanbidden.

Je kunt wel een verzoek aan haar richten, maar het is niet noodzakelijk. Het is hetzelfde als wanneer christenen voor elkaar bidden.

En over heiligen: een heilige is geen held, maar als je naar hem of haar kijkt, zie je iets van God. Vereren houdt dan in dat de genade die iemand ontving met verwondering en eerbied door jou wordt begroet. Mooi om nog eens over door te praten met iemand die niets heeft met de heilige Maria!

Confronterend

Ik vond het confronterend om te lezen hoe in de kerkgeschiedenis buiten beeld raakte dat Maria een joods meisje is. Daarmee werd Israël losgelaten met grote gevolgen voor de verhouding tussen joden en christenen. Dit leidt tot de scherpe constatering: antisemitisme groeit waar het joods zijn van Maria en Jezus verwaarloosd wordt. In het boek wordt ook maar al te duidelijk dat de nadruk op de maagdelijkheid van Maria in plaats van op het mysterie van de maagdelijke geboorte zorgde voor de nadruk op kuisheid, zonde en celibaat. Zo plaatsten de kerkvaders de maagdelijke Maria van het Nieuwe Testament tegenover de zondige Eva in het Oude Testament. De kerkvaders legden die verbinding, de Bijbel niet.

Raakt Maria je in je hart? Volg dan haar voorbeeld!

Brede bezinning

Gezien dit alles is het terecht dat Huijgen pleit voor een brede

Arnold Huijgen, 'Maria, icoon van genade', Utrecht: Kokboekencentrum, 2021 € 27,99 W kokboekencentrum.nl/studiedag-over-maria

IS ER PLAATS IN DE HERBERG?

en oecumenische bezinning op Maria. Die bezinning lijkt mij van groot belang mits het een open gesprek wordt. Niet een uitwisseling van standpunten maar van 'beweeg-punten': Raakt Maria je in je hart? Volg dan haar voorbeeld! Tot tweemaal toe vertelt Lucas hoe zij woorden over haar Zoon en Zijn Vader bewaart in haar hart.

Hoe vaak dacht ik de afgelopen tijd niet: er is veel over Maria te zeggen, maar ook in dit boek zie je hoe ingewikkelde woordkwes-ties je het zicht ontnemen op de echte Maria. Laten we haar maar

vooral navolgen en met haar zingen. We mogen haar niet vastleggen en voor eigen geloofskarretjes spannen. Laat ruimte voor het wonder dat haar geschiedde en voor het geheim en verwondering.

Laat ruimte voor het wonder dat haar geschiedde

Het boek van Huijgen biedt meer dan genoeg stof voor verdieping in theologiegeschiedenis en theologie. Mijn voorkeur blijft toch – echt protestants – bij die delen waar de Bijbel spreekt over

Maria, want wat daar – al dan niet verhuld – verteld wordt, laat ruimte voor het wonder. Ook daarom is het zo mooi dat de eeuwen door kunstenaars Maria verbeelden in muziek, in beeldende kunst en ook in mooi zoekend proza en poëzie. Zij is niet in woorden te vangen, maar nodigt ook ons uit om onze verbeelding te laten spreken. We mogen haar zien als een van ons, maar tegelijk als bevoorrecht ontvangster van Gods genade, van zijn geliefde Zoon.

• Joke Westerhof

Maria door de eeuwen heen

MARIA / DE MOEDERGODIN

Toen in 431 de Kerkvergadering van Efeze uiteindelijk besloot dat Jezus in één persoon volkomen God én volkomen mens is, ging er gejuich op in de stad. Immers, dit besluit betekende ook dat Maria de eretitel 'Moeder Gods' toekwam. Dat was voor christenen in Efeze meer dan een theologische kwestie. Het nieuwe geloof bouwde ook hier voort op oudere religiositeit. In Efeze werd Artemis vereerd als moedergodin. Lees in Handelingen 19 hoe Paulus nog bijna gelycht werd door zilversmeden die hun nering van Artemisbeeldjes bedreigd zagen. Maria nam haar rol dus eigenlijk over.

MARIA / EVA

De bijzondere verering van Maria werd krachtig ondersteund door de officiële theologie van de Westerse en Oosterse kerken. In de tweede eeuw waren er al kerkvaders die de *gehoorzame* Maria ('Mij geschiedde naar uw woord') voorstelden als tegenbeeld van de *ongehoorzame* verleidster Eva uit het 'Oude Testament. Toen de Romeinse overheid in 312 de christenen godsdienstvrijheid schonk, nam de productie van afbeeldingen en kerken voor Maria dan ook een enorme vlucht.

Bezoek voor actuele informatie over kerkdiensten en activiteiten de websites van de wijkgemeenten, de website PGZOETERMEER.NL en onze website KERKINZOETERMEER.NL

KERKDIENTEN DECEMBER

Gemeente	Zondag 5 december Tweede Advent	Zondag 12 december Derde Advent	Zondag 19 december Vierde Advent	Vrijdag 24 december Kerstavond	Zaterdag 25 december Eerste Kerstdag	Zondag 26 december Tweede Kerstdag	Vrijdag 31 december Oudejaarsavond	Zondag 2 januari
WIJKGEMEENTE OUDE KERK Oude Kerk Dorpsstraat 59, 2712 AD T (079) 316 39 09 W oudekerkgemeente.nl	10.00 uur: Ds. J. Quist Den Haag	10.00 uur: Ds. C.H. Wesdorp 18.30 uur: <i>Advent Festival of Lessons and Carols</i>	10.00 uur: Ds. C.H. Wesdorp	22.30 uur: Ds. C.H. Wesdorp	09.45 uur: Ds. C.H. Wesdorp	10.00 uur: Ds. M. Treuren Pijnacker	19.30 uur: Ds. C.H. Wesdorp	10.00 uur: Ds. C.H. Wesdorp
WIJKGEMEENTE ZOETERMEER-ZUID Pelgrimskerk 1e Stationsstraat 86, 2712 HK T (079) 316 36 00 • W pwzz.nl	10.00 uur: <i>Zie onder De Oase</i>	10.00 uur: <i>Zie onder De Regenboog</i>	10.00 uur: Ds. P. Wattel Oegstgeest	22.00 uur: <i>Zie onder De Oase</i>	10.00 uur: <i>Zie onder De Regenboog</i>	10.00 uur: Ds. P. Wattel Oegstgeest	19.30 uur: <i>Zie onder De Oase</i>	10.00 uur: <i>Zie onder De Regenboog</i>
WIJKGEMEENTE ZOETERMEER-ZUID De Oase Kerkenbos 8, 2715 RP T (079) 351 67 28 • W pwzz.nl	10.00 uur: Mw. drs. S.C.B. Hermanus-Schröder	10.00 uur: <i>Zie onder De Regenboog</i>	10.00 uur: <i>Zie onder Pelgrimskerk</i>	22.00 uur: Mw. drs. S.C.B. Hermanus-Schröder	10.00 uur: <i>Zie onder De Regenboog</i>	10.00 uur: <i>Zie onder Pelgrimskerk</i>	19.30 uur: Mw. W.J. Bettenhausen-Baak	10.00 uur: <i>Zie onder De Regenboog</i>
WIJKGEMEENTE ZOETERMEER-ZUID De Regenboog Nathaliegang 263, 2719 CR T (079) 362 87 03 • W pwzz.nl	10.00 uur: <i>Zie onder De Oase</i>	10.00 uur: Mw. drs. S.C.B. Hermanus-Schröder	10.00 uur: <i>Zie onder Pelgrimskerk</i>	22.00 uur: <i>Zie onder De Oase</i>	10.00 uur: Mw. W.J. Bettenhausen-Baak	10.00 uur: <i>Zie onder Pelgrimskerk</i>	19.30 uur: <i>Zie onder De Oase</i>	10.00 uur: Ds. P. Wattel Oegstgeest
WIJKGEMEENTE OOSTERKERK Oosterkerk Oosterheemplein 320, 2721 ND T (079) 342 50 90 W oosterkerkzm.nl	09.30 uur: Ds. P. Baas <i>Heilig Avondmaal</i> 17.00 uur: Ds. P. Baas <i>Voortzetting en dankzegging Heilig Avondmaal</i>	09.30 uur: Ds. J. Quist Den Haag 17.00 uur: <i>Hart4U-dienst</i> Ds. P. Baas	09.30 uur: Ds. T. Jacobs Leiden 17.00 uur: Ds. H. Liefthing Delft	20.30 uur: Ds. P. Baas	10.30 uur: Ds. P. Baas	09.30 uur: nog niet bekend	19.30 uur: Ds. P. Baas	09.30 uur: Dr. A.A.A. Prozman Amersfoort 17.00 uur: Ds. M.M.J. Verheувел Schoonhoven
WIJKGEMEENTE ZOETERMEER-NOORD Ichthuskerk Parkdreef 258, 2724 EZ T (079) 341 36 20 • W pwzn.nl	10.00 uur: Mw. A. Lodder	10.00 uur: Mw. ds. M. van der Zwaag-de Haan <i>Maaltijd van de Heer</i> 12.00 uur: <i>(Chagallruimte)</i> Ds. R.L. Algera	10.00 uur: Prop. Mw. M.F. van Schoonhoven Barneveld	19.00 uur: Ds. R.L. Algera <i>Kinderkerst</i> 22.00 uur: Arianne Lodder <i>Jongerenkerstnacht(t)</i> 22.00 uur: Ds. A. Sterrenburg Voorburg	09.00 uur: Ds. R.L. Algera 10.30 uur: Ds. R.L. Algera	10.00 uur: Mw. ds. M. van der Zwaag-de Haan	19.30 uur: Ds. R.L. Algera	10.00 uur: Ds. R.L. Algera en Mw. A. Lodder <i>Muziekzondag</i>
ADVENTSKERKGEMEENTE Adventskerk Julianalaan 3, 2712 CB T (079) 316 61 76 • W vcgz.nl		10.30 uur: Ds. K. van Klaveren			10.30 uur: Mw. ds. M. Kwant	Voor alle kerkdiensten, vieringen, samenkomsten en activiteiten, aangekondigd in deze krant, geldt: onder het voorbehoud van de actuele coronamaatregelen. U leest het op de websites en in de weekberichten of bel voor informatie.		

COLOFON

Kerk in Zoetermeer is een uitgave van de Protestantse Gemeente Zoetermeer. Deze krant verschijnt tien keer per jaar.

5e jaargang | nummer 10 | december 2021

Redactie

Jan Blankespoor, Willy van den Bosch, Liesbeth van Daal, Hanneke Lam, Willeke van Trigt, Joke Westerhof

Hoofd- en eindredactie

Marieke van der Giessen-van Velzen
E redactie@kerkinzoetermeer.nl
W www.kerkinzoetermeer.nl

Ontwerp en vormgeving

Jessica Monker
Druk Opmeer Drukkerij bv, Den Haag

Medewerkers aan dit nummer

ds. Pieter Baas, Jan Blankespoor (puzzel), Arjan Boone (illustratie voorpagina), Jan Bosman, Marcia Boeijsing, Jaap van der Giessen, Peter van Holten (strip), Jan van der Linden (kerkdiensten), Theo Poot (cartoon), Leonie Vreeswijk-Feith (foto's), Willien van Wieringen

Kopij januarinumnummer

Kopij over 7 januari t/m 5 februari insturen graag woensdag 8 december (in verband met de kerstvakantie). Het januarinumnummer verschijnt op woensdag 5 januari.

Bezorging

Buytenwegh/De Leyens, Noordhove, Seghwaert, Oosterheem: Bert de Jong
T (079) 346 00 54 / 06 44 55 01 49
Rokkeveen: Fam. J.C. Jol • T (079) 362 06 03
Meerzicht: dhr. P. v/d Broek • T (079) 321 43 91
Dorp, Driemanspolder, Palenstein, Stadshart: Mw. A. Maas • T (079) 316 63 73

Vrijwillige bijdrage

Hebt u al aan de vrijwillige bijdrage voor het kerkblad gedacht? U kunt uw gift voor 2021 overmaken op NL15 RABO 0373 7337 04 t.n.v. Protestantse Gemeente Zoetermeer Kerkblad. De richtprijs is € 22, meer of minder mag natuurlijk ook. Hartelijk dank.

Kerkelijk Bureau

Dinsdag en vrijdag van 9.00-12.00 uur
Frans Halsstraat 3, 2712 JS
T (079) 316 82 56 / 06-1236 5054 (Gerda)
E kerkbureau@pgzoetermeer.nl
W www.pgzoetermeer.nl

Abonnement of losse nummers?

E info@kerkinzoetermeer.nl • T (079) 3 522 519

OVERIGE DIENSTEN

Zondag 12 dec 10.00 uur	Halte 2717 Carry van Bruggenhove 27, 2717 XT Ds. H. Wulffraat <i>Dienst voor doven</i>
Zondag 19 dec 10.30 uur	Vivaldi Brechtzijde 45, 2725 NR Ds. J.W.B. Matahelumual
Zaterdag 1 jan 2022 10.30 uur	Oude Kerk Ds. C.H. Wesdorp <i>Nieuwjaarsdag</i>

Jaarplanning 2022

De Jaarplanning 2022 van Kerk in Zoetermeer met inlever- en verschijningsdata vindt u op www.kerkinzoetermeer.nl en kunt u ook opvragen via info@kerkinzoetermeer.nl

Gaandeweg deel II

Het ligt in de bedoeling bij het februari-nummer van Kerk in Zoetermeer Gaandeweg deel II uit te brengen, met het volgende halfjaarlijkse programma van vormings- en toerustingsactiviteiten. Kopij daarvoor graag insturen uiterlijk voor 1 januari.

PERRONMEETINGS

Oosterkerk (Bovenzaal) Oosterheemplein 320, 2721 ND om 11.30 uur
W www.perron-oosterheem.nl/perronmeeting

Datum	Spreeker
5 dec	Timo Hagendijk
12 dec	Arte Havenaar
19 dec	Ton Spek
26 dec	Geen perronmeeting
2 jan	Timo Hagendijk

WEEKSLUITINGEN

Elke vrijdag in WelThuis De Morgenster
Nassaulaan 11, 2712 AT • T (079) 316 48 88

Datum	Tijd	Voorganger
3 dec	15.30	Ds. C. Wesdorp
10 dec	15.30	Mw. W. van Hengel
17 dec	15.30	Zang o.l.v. Johan van Oeveren
24 dec	15.30	Mw. M. van den Boomgaard
31 dec	15.30	Drs. E. Leune

Ook adverteren?

Kerk in Zoetermeer werkt aan verbreding in kwaliteit en kwantiteit. Bekijk onze advertentietarieven en neem contact met ons op over de mogelijkheden!
E advertenties@kerkinzoetermeer.nl W kerkinzoetermeer.nl

Schoonheidssalon Azora

ANBOS ProVOET

Balthasarschans 9
2728 EP Zoetermeer
079 341 43 05
info@salonazora.nl
www.schoonheidssalonazora.nl

- Schoonheidsbehandelingen
- Duo behandelingen
- Aangesloten bij ANBOS en Provoet
- Diabetisch pedicure
- Shellac CND
- Microdermabrasie
- Diverse specialisaties

— Advertenties —

KEES-AKE VAN NOPPEN

'Ik draag bij aan medische zorg voor ieder mens'

Kees-Ake is als installatiemonteur één van de vrijwilligers op de Africa Mercy. 'Het is heel gaaf om onderdeel te mogen zijn van de groep mensen die het schip technisch varend houdt. Zo helpen wij mee Gods liefde te laten zien aan alle patiënten.' Stap ook in het verhaal van Mercy Ships. Ontdek hoe jij voor kortere of langere tijd in één van de 150 functies aan boord jouw bijdrage kan leveren aan onze missie.

Ga naar mercyships.nl/stapin

Stap in het verhaal

Medische zorg voor ieder mens

Mercy Ships

Met betrokkenheid en respect wordt alles tot in detail geregeld

UITVAARTVERZORGING

Hoekindseweg 61
Bleiswijk

www.teeuwuitvaartverzorging.nl

Dag en nacht bereikbaar

079 - 342 60 70

CONTACT

PROTESTANTSE WIJKGEMEENTE OUDE KERK
Predikant ds. C.H. Wesdorp
 Wambahout 1, 2719 KD • T (079) 316 34 54
 E predikant@oudekerkgemeente.nl • **Vrij di**
Pastoraal contact Marja van den Boomgaard
 T 06-2251 2609 • E boomma@xs4all.nl
Scriba Jan Peter Leenman • T (079) 331 74 22
 E scriba@oudekerkgemeente.nl

PROTESTANTSE WIJKGEMEENTE ZOETERMEER-ZUID
Scriba Frits von Meijenfeldt
 T 06-4042 7683 • E scriba@pwzz.nl

GEMEENSCHAP RONDOM PELGRIMSKERK
Pastor ds. Sandra Hermanus-Schröder MA
 T 06-2152 5868 • E scbhermanus@gmail.com
Werkdagen dinsdag en donderdag
Beheerder Gerda Griffioen
 Wijkgebouw 't Centrum
 Frans Halsstraat 1 • T 06-2497 5092
 E beheerderpelgrimskerk@gmail.com

GEMEENSCHAP RONDOM DE OASE
Ambulant predikant:
 ds. Peter Wattel (waarnemend)
 T 06-5344 8911 • E ds@peterwattel.nl
Werkdagen: di en do
Zaalreservering Eefke van den Broek
 T 06-2156 5723 • E beheerdervandeoase@gmail.com

GEMEENSCHAP RONDOM DE REGENBOOG
Pastor ds. Sandra Hermanus-Schröder (zie boven)
Waarneming pastoraat
 Wil Bettenhausen-Baak
 T (079) 361 33 65 / 06-1716 2619
 E wil.bettenhausen@gmail.com

HERVORMDE WIJKGEMEENTE OOSTERKERK
Predikant ds. Pieter Baas
 Berkelstroom 47, 2721 AG • T 06-8359 9143
 E predikant@oosterkerk@gmail.com
Vrije dag di-middag, do-middag en zaterdag
Scriba Marten Heikoop • T 06-4033 8226
 E scribawijk4@gmail.com
Pastoraal werker Cocky van Dorp
 T 06-2473 5383 • E cdvandorp@hotmail.com
Zalenverhuur E zalenverhuuroosterkerk@gmail.com

PROTESTANTSE WIJKGEMEENTE ZOETERMEER-NOORD (ICHTHUSKERK)
Predikant ds. Rein Algera
 Lissenvaart 140, 2724 SP
 T (079) 342 62 61 • E algeus@ziggo.nl
Werkdagen ma, di, wo-morgen en do
Ambulant predikant
 ds. Marina van der Zwaag-de Haan
Werkdagen: dinsdag en donderdag
 T (0172) 607 329 / 06-2369 7249
 E m.zwaaghaan@hetnet.nl
Jongerenpastor Arianne Lodder
 T 06-2324 1540 • E kerkelijkwerker@pwzn.nl
Werkdagen: maandag en dinsdag
Scriba E scriba@pwzn.nl

VRIJZINNIGE GEMEENTE ADVENTSKERK
Voorganger ds. Karl van Klaveren
 T 06-1104 1992
Secretaris Marja Hofman
 E secretaris@vcgz.nl • W www.vcgz.nl

PERRON oosterheem
Perron Centrum • Oosterheemplein 320
 2721 ND • T (079) 593 78 08
Missionair pionier Timo Hagendijk
Werkdagen di t/m vr • T 06-5095 4628
 E pionier.oosterheem@gmail.com
 W www.perron-oosterheem.nl
Perron 1 • Schiebroekstraat 1, 2729 LR
Missionair opbouwwerker
 Jacqueline Gravesteyn
Werkdagen ma, do, vr • T 06-1165 3972
 E jacqueline@perron1zoetermeer.nl
 W www.perron1zoetermeer.nl

Halte 2717
 Carry van Bruggenhove 27, 2717 XT
Buurtpastor Johan Roest • T 06-8263 7362
 E buurtpastor@halte2717.nl • W www.halte2717.nl

De Pelgrim • Frans Halsstraat 3
Pionier Gerda Griffioen
 T 06-2497 5092
 E gerda@depelgrimzoetermeer.nl
 W www.depelgrimzoetermeer.nl

MET EERBIED EN GENEGENHEID

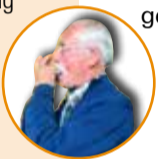
'Alleen je náám al'

WIEGELIED • Zo'n dertig jaar geleden ontmoette ik in Spanje een wel heel bijzondere vrouw.

Op een reis met 'Beter-uit' bezochten we de kathedraal van Sevilla en daarna, buiten de stad, in de rust van de bus, vroeg ik de anderen: 'Hebt u hier ook van die mooie vrouwen en meisjes gezien? Ik zag er een, zó wonderlijk mooi. Ik zag haar in de kapittelzaal van de kathedraal en ik ben teruggelopen om naar haar te kijken. Dichtbij komen ging niet. Maar ik had mijn kijkertje bij me, en zo kon ik haar dichtbij halen.' Hoewel ... dichtbij ... Haar gezicht was niet typisch Spaans. Het was een mooi en

voornaam gezicht van een meisje van misschien 18 jaar. Maar de trekken waren volwassener. Er lag iets in van bevreesdheid. Maar ik dacht ook iets te zien van vage angst, zo van: 'Wat hangt me boven het hoofd?' En daar was ook wel aanleiding toe. 'Alleen je náám al: *Mirjam*.' Je moeder zal je misschien naar haar moeder hebben genoemd, en die weer naar de hare ... en uiteindelijk was daar dan die Mirjam, de zuster van Mozes en Aäron. In haar naam klonk iets door van de bitterheid van de slavernij in Egypte. En die klank heeft het behouden: 'Noem mij Mara', zei Naomi later, toen ze met Ruth uit Moab kwam: 'bitterheid'. Wat is de betekenis van die naam in *jouw* leven in vervulling gegaan, Maria. Hoorde je bij de ontvangst van je zoon al iets van wat Simeon in de tempel bij de voorstelling van je Zoon zou zeggen: 'Een zwaard zal door je ziel gaan'? Dat zwaard is beetje bij beetje

'Wat mooi, het nummer over de Psalmen!', schreef Jan Bosman, lezer te Hazerswoude en lid van NCGK De Lichtzijde Zoetermeer, naar aanleiding van het maartnummer dit jaar van *Kerk in Zoetermeer*. 'En ja, ik zocht direct of Psalm 31 ook wordt besproken en dat was kort in het stuk van Joke Westerhof: 'In Uw handen leg ik mijn leven.' Hij stuurde deze 'bijdrage vol verwondering over Maria' mee en in overleg met hem hebben we die bewaard voor deze bijzondere Maria-editie van december.

*Die naam werd in het Grieks eerst weergegeven als Mariam en later als Maria.

THEMA

Bartolomé Esteban Murillo, 'De verkondiging aan Maria', 1660-1680, olieverf op doek, 98 x 100 cm, Rijksmuseum Amsterdam

wezen! Gezegend zijn door God is geen garantie voor een stil en gerust leven. Het was in jouw geval: anderen tot een zegen, anderen tot een voorbeeld zijn.' Deze ontmoeting met Maria was voor mij de aanleiding om alles wat over haar in de Bijbel staat te lezen. Als er één vrouw is die we in ere moeten houden, is dat Maria, de moeder van Jezus. Ik raakte verwonderd over haar zeldzaam grote bijbelkennis en haar geloofsinzicht, blijkend uit haar lofzang, en dat voor een jong meisje. Als Lucas in Handelingen 1 schrijft dat hij de zaken uit zijn eerste boek – dus het Evangelie

van Lucas – grondig heeft uitgezocht, dan weet ik uit dat boek wel bij wie. Wat mij bijzonder ontroert zijn de allerlaatste woorden van Jezus, alleen bij Lucas te vinden: 'Vader, in Uw handen beveel ik mijn geest.' Het is een citaat uit Psalm 31, het wiegeliëdje van Joodse moeders. Ik hóór het Maria tegen Lucas zeggen: 'Na ons wiegeliëdje waarmee ik hem zachtjes in slaap zong, riep hij uit met luide stem: Het is volbracht.' Ook daarom: laten wij met eerbied en genegenheid blijven spreken over deze 'gezegende onder de vrouwen'.

BIJZONDERE DIENSTEN

12 DECEMBER

Advent & Kerst, gezegd en gezongen

In de verwachting van het Christus-Feest wordt op zondag 12 december een *Advent Festival of Lessons and Carols* gehouden in de Oude Kerk. Lezingen (*Lessons*) over de verwachting van de Messias afgewisseld met kerstliederen (*Carols*) uit de Engelse traditie, zowel koorwerken als samenzang. Aan deze muzikale

avonddienst werken mee: Projectkoor Oude Kerk onder leiding van dirigent Ronald de Jong, organist Iddo van der Giessen en voorganger ds. Kees Wesdorp. Kom en beleef het mee: 18.30 uur, Dorpsstraat 59!
 W oudekerkgemeente.nl voor livestream en liturgie

19 DECEMBER

Kinderkerstfeest 'Een nieuw begin'

Op de laatste zondag voor Kerst, dit jaar op zondag 19 december, is er 's middags in de Oude Kerk het Kinderkerstfeest! We staan stil bij het Grootste Geschenk aller tijden, dat onze Verlosser geboren is en zingen en spelen over 'Gods nieuwe begin'.
 19 december, Oude Kerk
 E liesbethbosvanwaaij@gmail.com

24 DECEMBER

Jongerenkerstnacht

De plek om te zijn in de kerstnacht! Door corona en alles daaromheen is ons leven steeds aan het veranderen. Van druk met vrienden, school, werk, naar veel thuis zijn, weinig feestjes, geen sport. Van keuzestress naar bewust kiezen wat je belangrijk vindt en dat waarderen. In al die veranderingen is er iets dat elk jaar weer voorbijkomt: Kerst, waarin we de geboorte van Jezus vieren. Kerst verdwijnt niet! Dat gaan we vieren. Met jongerenband Inspire en jongerenpastor Arianne Lodder.
 22.00 uur, Chagallruimte Ichthuskerk
 E kerkelijkwerker@pwzn.nl

N.B. De eerder (ook in Gaandeweg) aangekondigde **Kerststalviering** 'Nacht van het Licht' in Rokkeveen gaat **niet** door.

KERSTNACHTDIENSTEN

Perron / Oosterkerk

Thema: 'In een ander licht'.
 20.00 uur, Oosterheemplein 320
Ichthuskerk
 Kerstviering met en voor kinderen.
 19.00 uur, Parkdreef 258
 Traditionele kerstnachtviering.
 22.00 uur, kerkzaal Ichthuskerk

De Pelgrim/Pelgrimskerk

Kerstavond 'Feest van licht'.
 21.00 uur, 1e Stationsstraat 86
Oude Kerk
 Feestelijke dienst met zang, orgel en trompet.
 21.30 uur, Dorpsstraat 59

2 JANUARI

Top2000-kerkdienst: 'Respect'

In 2013 was de Protestantse Wijkgemeente Zoetermeer-Noord een van de eerste kerken met een echte Top2000-kerkdienst. Een dienst waarin alle muziek gekozen werd uit de Top2000. Op zondag 2 januari is er weer een, met natuurlijk actuele nummers en een actueel thema: 'Respect'. Live band onder leiding van Maarten Boersma en zang door muzikaal Zoetermeers talent. De voorganger is jongerenpastor Arianne Lodder. Welkom!
 17.00 uur; Ichthuskerk, Parkdreef 258 E peterbalk@hotmail.com

UITGELICHT

Bekijk ook het **bewaarblad Gaandeweg** en de **agenda** op kerkinzoetermeer.nl

- **Rondom de Bron**
Korte themaveringen, De Oase.
Elke dinsdag, 19.00 uur
E dhmvanvelzen@hotmail.com
- **ICVG-Bijbelclub**
Elke woensdag, 19.00 uur,
Ichthuskerk E angela.polman@live.nl W icvg.nl
- **Senioren Bijbelkring**
Thema 'Vertrouwen op God' bij een psalm, Oosterkerk.
7 december, 10.00 uur
E predikantooosterkerk@gmail.com
- **Bijbelleeskring**
In december de Filippienzenbrief.
8 en 15 december, 19.00 uur,
De Herberg E predikant@oudekerkgemeente.nl
- **Bergrede als levenskunst**
13 december, 20.00 uur,
Adventskerk T 06-1104 1992
- **Vrouwen-Kerstviering**
Kerstviering met muziek, VrouwenOntmoetingsochtend.
16 december, 10.00 uur
Oosterkerk
E cdvandorp@hotmail.com
- **Kerstavond-meditatie**
Thema 'Eenvoud': inspiratie, verstillen en muziek.
24 december, 20.00 uur
Adventskerk T 06-3039 8712

Maria door de eeuwen heen

MIDDELEEUWSE VOLKSDEVOTIE

Opvallend, hoe de verering van Maria overal werd verbonden met plaatselijke tradities en gebeurtenissen. Zij kreeg toegevoegde namen, afgeleid van wonderen die aan haar werden toegeschreven. Maria die Jezus gedragen had, staat van alle heiligen het dichtst bij Christus de Verlosser en tegelijk het dichtst bij de gewone mensen. In wonderverhalen en legendes werden steeds meer bijzonderheden doorverteld over haar afkomst, jeugd, familie en karakter. In een tijd vol vreselijke oorlogen, epidemieën en hongersnoden, met torenhoge kindersterfte in alle kringen, spiegelde ontelbare weerlozen zich aan Maria, de lijdende moeder.

MARIA MEDIATRIX

De kerk verwerft zich inmiddels een stevige status in maatschappij en politiek. Zij probeert vrede te stichten tussen gewelddadige heersers en roept op tot kruistochten tegen ongelovigen en ketters. De uitkomst van de machtsstrijd tussen paus en keizer geeft haar een invloedrijke positie als bewaker van rechtsorde en moraal. Vanaf de twaalfde eeuw krijgt ook de Mariaverering opnieuw een impuls door invloedrijke kerkvaders als Bernard van Clairvaux en Thomas van Aquino. Zij benadrukken Maria's rol als hoogste bemiddelaarster tussen de gelovigen en Christus – maar houden vast aan Christus als unieke Verlosser en Middelaar.

'Maria groeit een leven mee'

'Voor God bestond er niets en Maria is Zijn moeder.' Voor Herman Finkers is het geloofsgoed van de Rooms-Katholieke Kerk zo helder als glas. Hij zegt het met een knipoog en gelooft er tegelijkertijd in. En ik zeg het hem met graagte na.

Maria was een constante aanwezigheid in mijn jeugd. Een Maria-beeld in de kamer, een vaasje met bloemen ervoor (ik plukte madeliefjes). Een rozenkrans in je tas ('Dan weten ze in geval van nood dat je een priester nodig hebt', zei opa Vollebregt zaliger).

In een portemonnee een kleine blauwe medaille (mijn vader droeg het als jongen aan zijn onderhemd met een mini-veiligheidsspeldje, ter hoogte van het hart). Tweestemmig Marialiederen zingen tijdens de afwas ('God groet U, zui'vre bloeme'). Zomaar een aantal luikjes naar mijn jeugd in Zoetermeer. Maria was als vanzelfsprekend aanwezig in die jaren.

En dat is ze nog steeds in de parochie. Zodra je de Nicolaaskerk aan de Dorpsstraat betreedt, zie je in het voorportaal een bijzonder beeld: Maria van Fatima. In de oorlogswinter van 1944 werd er een gebedsweek gehouden ter bescherming van Zoetermeer en haar inwoners, met de belofte

een beeld van de 'Vrouw van Fatima' te plaatsen. Die gelofte is ingelost in 1948, het glas-in-lood boven de kerkdeuren toont Maria die Zoetermeer beschermt onder haar mantel.

Elke dag wordt de rozenkrans gebeden in deze kerk, en in de Mariamaanden mei en oktober houden de Vincentiusvereniging en de Katholieke Bond van Ouderen Zoetermeer Maria-vieringen met koffiedrinken na.

Bij het Maria-altaar links voorin brengt menig bruidspaar aan het eind van de huwelijksviering onder de klanken van een 'Ave Maria' een hommage aan haar en bidt om 'altijd durende bijstand' (ja, ze is 24/7 actief voor wie haar aanroept!). En vele kinderen krijgen als een van de doopnamen 'Maria'.

In de Rooms-Katholieke Kerk neemt Maria een bijzondere plaats in. Ze is voorspreekster en je kunt haar vragen voor je te bidden ('Bid voor ons, zondaars, nu en in het uur van onze dood', zoals het 'Wees gegroet' eindigt). Maar ze is nooit eindstation van een gebed, ze is doorgeefluik, intermediair, een weg om tot God te komen. Ze zal nooit het zicht op Christus ontnemen. Wat ze allemaal wel is, is onderwerp van de Mariologie, het theologisch doordenken en de leer rondom Maria. Op deze plaats wil ik één mariologisch misverstand uit de weg ruimen: de onbevleete ontvangenis van Maria wil zeggen dat ze zonder erfzonde is geboren in tegenstelling tot alle andere mensen voor en na haar, en niet of ze al dan

In gesprek met Arnold Huijgen over Maria

Donderdag 9 december om 19.30 uur gaat Willien van Wieringen (Fontys Hogeschool) samen met Marcel Sarot (Tilburg University) in gesprek met de protestantse systematisch theoloog Arnold Huijgen (Theologische Universiteit Apeldoorn) over zijn boek *Maria. Icoon van genade*. Live bij te wonen of via Zoom te volgen.

9 december, 19.30-21.00 uur; gratis; aanmelden via tiu.nu/Huijgen-over-Maria

niet maagdelijk Jezus heeft ontvangen en geboord.

Terug naar Maria in mijn leven. Madeliefjes pluk ik niet meer voor haar. Wel is ze voor mij een voorbeeld geworden van hoe je gelovig in het leven kunt staan. 'Uw wil geschiede'. Niet als willoze act, maar met hart en ziel luisterend naar wat God met je voor heeft en daaraan meewerken. Maria groeit een leven mee. Als moeder van een baby, van een puber, van een gestorven kind. Als ontvankelijke vrouw, die standvastig bij haar zoon blijft tot op het laatst, hoe hartverscheurend ook. En die rozenkrans? In vrijwel iedere tas zit er eentje. Je weet maar nooit.

Willien van Wieringen is in de H. Nicolaasparochie Zoetermeer onder meer betrokken bij de Kort&Krachtig-vieringen en ze is dirigent van het koor Incanto, dat maandelijks meewerkt aan vieringen in de Nicolaaskerk. Zij is bijbelwetenschapper en docent aan Fontys Hogeschool Theologie Levensbeschouwing te Utrecht.

Zeven smarten en zeven vreugden

Zeven Smarten van Maria

Maria heeft in haar leven veel verdriet moeten doorstaan om haar Zoon. De Rooms-Katholieke Kerk heeft zeven momenten vastgesteld waarop zij in het bijzonder heeft geleden. Deze Zeven Smarten worden herdacht op 15 september. Voor kunstenaars zijn dit ook altijd geliefde onderwerpen geweest.

1. Bij de presentatie van Jezus in de Tempel voorspelt de priester Simeon dat Maria's hart doorboord zal worden door een zwaard. (Lucas 2:34-35)
2. Om uit de handen van de soldaten van Herodes te blijven, moet Jozef met zijn gezin vluchten naar Egypte. (Matteüs 2:3)
3. Als twaalfjarige reist Jezus met zijn ouders naar Jeruzalem. Zij verliezen elkaar uit het oog. De ouders zijn wanhopig naar hun zoon op zoek, tot zij hem terugvinden in de tempel, discussiërend met de schriftgeleerden. (Lucas 2:43-45)
4. Op weg naar Golgotha weet Jezus met het kruis op zijn rug zelfs nog zijn wenende moeder te troosten. (Lucas 23:25)
5. Maria, met Johannes aan haar zijde, staat erbij wanneer haar zoon sterft aan het kruis. (Johannes 19:25)
6. Maria neemt haar gestorven zoon in haar armen, nadat hij van het kruis is afgenomen. In de kunst wordt dit verbeeld door de Piëta. (Matteüs 27:57-59)
7. Ten slotte maakt zij mee dat haar zoon in een graf wordt gelegd. (Johannes 19:40-42)

Zeven Vreugden van Maria

Naast de vieringen van de Zeven Smarten op 15 september werden ook de Zeven Vreugden van Maria benoemd, voor de feestdag van 5 juli. Eerst waren het er vijf, later zeven, genomen naar de zeven uren van de getijden.

1. De Blijde Boodschap van de engel Gabriël of de Annunciatie, gevierd op 25 maart. (Lucas 1:26-28)
2. Het bezoek van Maria aan Elisabeth, het feest van de Visitatie op 31 mei. (Lucas 1:29-56)
3. De Geboorte van Jezus, het grote feest van Kerstmis op 25 december. (Lucas 2:1-6)
4. Het bezoek van de wijzen uit het Oosten of Driekoningen op 6 januari. (Matteüs 2:1-12)
5. De Verrijzenis van Christus met Pasen. (Matteüs 28:6-7)
6. Het Pinksterfeest, gevierd op de vijftigste dag na Pasen. (Handelingen 1:14 en 2:1-4)
7. De Tenhemelopneming van Maria, het feest van 15 augustus, zoals dat in legende is overgeleverd.

Bron: Desirée Krikhaar, 'Geen dag zonder Maria', Zwolle: WBOOKS / Utrecht: Museum Catharijneconvent Utrecht, 2017

Advertenties

Redactie.AMG
JOURNALISTIEK BUREAU
A.M. van der Giessen-van Velzen
(079) 3 522 519 · Redactie.AMG@online.nl

PHOTO'S
by Leonie

info@photosbyleonie.nl
06-526 300 48
www.photosbyleonie.nl

Zoekt u iemand die uw administratie kan doen, maar kunt u deze niet in dienst nemen?

Hebt u iets te veel financiële administratie omhanden?

Vindt u uw administratie eigenlijk vervelend en tijdrovend werk?

Van der Kruk Consultancy
DÉ OPLOSSING VOOR UW ADMINISTRATIE

Ing. Nettie van der Kruk
T (06) 371 55 371
E contact@vanderkrukconsultancy.nl
I www.vanderkrukconsultancy.nl

Stichting De Goede Samaritaan

Paraplu voor straatkinderen

Laat de honderden straatkinderen in Kinshasa, Congo, niet aan hun lot over! Help Stichting De Goede Samaritaan om een weeshuis en een school voor hen op te zetten.

Giften zijn welkom op NL39 INGB 0006 0337 85
t.n.v. De Goede Samaritaan
o.v.v. 'Straatkinderen in Congo'

E INFO@DEGOEDESAMARITAAN.COM W DEGOEDESAMARITAAN.COM

Maria moet je gezien hebben

SYMBOLIEK • Maria, moeder van Jezus en de gezegende onder de vrouwen, is ongetwijfeld een van de meest afgebeelde vrouwen in de geschiedenis.

Fresco 'Maria koestert haar kind', 2e eeuw, Catacombe van Priscilla in Rome, Italië

De oudst bekende voorstelling stamt uit de tweede eeuw en is een fresco in de catacombe van Priscilla in Rome. Daarop staat de ziener Bileam naast Maria afgebeeld, hij wijst haar op 'de ster uit Jakob': teken van het Kind: de beloofde Verlosser.

'Zo spreekt Bileam, de zoon van Beor, zo spreekt de man wiens oog geopend is, zo spreekt hij die Gods woorden hoort, die weet wat de Allerhoogste weet en ziet wat de Ontzagwekkende toont, In vervoering, met ontsloten ogen:

Wat ik zie is niet in het heden, Wat ik waarmeem is niet nabij. Een ster komt op uit Jakob, een scepter uit Israël.'

Numeri 24:16-17, NBV21

Twee eeuwen later, in de tijd van keizer Constantijn de Grote (303-337), zien we voorstellingen, waarop Maria alleen is afgebeeld, vaak als Moeder Gods met het kind in de armen of op schoot. In het Westen verschenen er in de middeleeuwen steeds meer van die voorstellingen van Maria met kind. Tot op de dag van vandaag wordt Maria op die manier afgebeeld.

De voorstelling van moeder en kind is niet het enige waar we Maria en haar zoon aan herken-

nen. Veel symbolische attributen zijn te ontdekken op schilderijen en beelden, zoals een kroon van twaalf sterren, Maria staand op een wereldbol, met een bijbeltje of een roos of lelie in haar hand. Kleuren spelen ook een belangrijke rol. Het bekende schilderij de 'Sixtijnse Madonna' van de Italiaanse kunstschilder Rafael (1483-1520) is een mooi voorbeeld van deze symboliek.

Het duurste pigment

Meer dan twintig portretten maakte Rafael van Maria met het kindje en op alle schilderijen is zij te zien in een blauwe jurk of mantel. Ook andere renaissance-schilders, zoals Da Vinci en Michelangelo, en kunstenaars uit latere perioden kozen voor de blauwe mantel voor Maria. Het gebruik van blauw voor de kleding van Maria is ontstaan in de twaalfde eeuw, toen haar verering zich steeds meer verspreidde. In die tijd was ultramarijn het duurste pigment en daarom het meest geschikt om voor afbeeldingen van Maria te gebruiken. Het werd daarmee symbool voor heiligheid, deugd en bescheidenheid.

Voor de twaalfde eeuw werd Maria vaak voorgesteld in zwarte of donkere kleding, waarmee haar lijden om de dood van Jezus werd gesymboliseerd. Haar ver-

ering nam een grote toevlucht, met name door haar bijzondere band met Jezus.

Het blauw van haar kleding laat het hemelse van Maria zien en vormt tegelijkertijd een contrast met het rood van de aarde en de kleur van het bloed. Vaak draagt Maria een onderkleed van die kleur.

Ook moderne meesters maken gebruik van de kleur blauw. Dali bijvoorbeeld benadrukt de verbintenissen tussen Maria en de hemel door haar lichaam doorzichtig te maken in een blauwe achtergrond.

Goddelijke driehoek

De 'Sixtijnse Madonna' laat meer zien. Maria en haar kind worden geflankeerd door paus Sixtus

Madonna in de kunst

Een madonna (samentrekking van het Italiaanse *mia donna* = *mijn vrouw*) is in de religieuze beeldende kunst een afbeelding van Maria. Vaak wordt Maria daarbij uitgebeeld met het (meestal naakte) kindje Jezus op haar schoot of in haar armen. Madonna's vormden eeuwenlang een geliefd thema in de schilderkunst, onder andere in de icoonschilderkunst, in de vroeg-Italiaanse schilderkunst en bij de Vlaamse Primitieven. Er bestaan ontelbaar veel beelden van madonna's, uit de romaanse tijd, de gotiek, de renaissance, de barok en de neogotiek.

en de heilige Barbara en de drie figuren vormen een driehoek, benadrukt door de teruggeslagen gordijnen. Het geheel vormt daarvoor een goddelijke verschijning en ervaring.

De twee lieve engeltjes, de putti's, sluiten het beeld van beneden af, waarmee een gesloten geheel wordt gecreëerd. Deze symbolen van onschuld zijn een eigen leven gaan leiden op posters, postzegels, koffiemokken en koektrommels en hebben de 'Sixtijnse Madonna' misschien onbedoeld meer bekendheid gegeven.

Verschrikte uitdrukking

Een laatste blik op het schilderij gaat naar de blikken van Maria en haar kind. Deze verschrikte

Salvador Dali, 'Madonna van Port Lligat', olie op canvas, 1949
Haggerty Museum of Art in Milwaukee, Verenigde Staten van Amerika

uitdrukkingen zijn aanleiding geweest tot verschillende interpretaties. De plek waar het schilderij oorspronkelijk geplaatst was blijkt de oplossing voor dit mysterie. Het werk is gemaakt voor het hoogaltaar van de grote San Sisto in Piacenza, waar de relikwieën van Sixtus en Barbara bewaard werden. Tegenover dit altaarstuk stond een kruisbeeld: vol afschuw kijken Maria en haar zoon daarnaar, alsof zij weten wat de toekomst gaat brengen.

... alsof zij weten wat de toekomst gaat brengen

Dat blauw, die verschrikte blikken en de putti's zijn te bewonderen in museum Gemäldegalerie Alte Meister in Dresden, waar het werk zich sinds 1754 bevindt. De Russische schrijver Fjodor Dostoevski, die ooit voor zijn schuldeisers naar Dresden vluchtte, beschreef dit schilderij als 'de hoogste openbaring van de menselijke geest.' Op de vraag waarom hij zo vaak naar de 'Sixtijnse Madonna' ging kijken, antwoordde hij: 'Opdat de mens niet gaat twijfelen.' Misschien moet je het gezien hebben!

• Hanneke Lam

Rafael, 'Sixtijnse Madonna', 1513-1514, olie op canvas
Gemäldegalerie Alte Meister in Dresden, Duitsland

Maria door de eeuwen heen

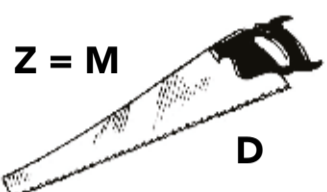
MARIA IN DE CULTUUR

Ook in kunst en cultuur wordt de plaats van Maria in deze periode prominenter. Kathedralen worden aan haar gewijd, de beeltenis van de zwangere Maria krijgt invloed op de mode en de schilderkunst. De adel laat zich beïnvloeden door 'hoofse' ridderlijke idealen waarin de vrouw object van verering wordt, als afschaduwing van de verering van Maria. Zo krijgt het beeld van Maria ook invloed op het maatschappelijke beeld van de vrouw.

AFWIJZING: DE REFORMATIE

In kerkelijke dogma's is Maria's positie dan al vastgelegd: haar maagdelijkheid voor, tijdens en na Jezus' geboorte, en haar status als Moeder Gods. Na de Reformatie zetten de protestantse kerken zich af tegen Mariaverering. Het dogma van haar blijvende maagdelijkheid wordt afgewezen. Maar in de Anglicaanse en Lutherse kerken behoudt Maria haar bijzondere plaats, in beelden, op altaren, en in de liturgie: Bachs schitterende 'Magnificat' getuigt ervan.

1 A V = F N = M	2 N	3 -N G	4 +E T O = A (x2)
5 K L O = A	MARIA-PUZZEL Vul de gevonden woorden in de tabel hieronder in. Op de plaats van de gele vakjes komt een waarheid, die eveneens met Maria te maken heeft, tevoorschijn. Veel succes!		6 M N = R
7 L G P = F I = A	8 RUDING OF HOES ← O = A	9 Z = M D	10 BANDY OF REED EN KLOOSTER OF RIDDER -O

In deze rebus-achtige plaatjes 1 t/m 10 zijn woorden verstopt, die veel met het thema van dit kerstnummer te maken hebben: zij zijn verbonden met Maria. Om die woorden te vinden: bekijk de plaatjes, gebruik uw fantasie, denk aan de klank bij het uitspreken van de letters en combineer of vertaal de symbolen.

Voorbeeld:

'V is Italië', met L = T wordt het visitatie (denk aan de visitatie van Maria, toen zij een bezoek bracht aan de eveneens zwangere Elisabeth).

• Jan Blankespoor

1										
		2								
3										
		4								
5										
		6								
7										
		8								
		9								
10										

De oplossing leest u in het januarinummer van Kerk in Zoetermeer.

TIA MARIA

Tia Maria betekent letterlijk tante Maria. Het is een koffielikeur, die vaak wordt gebruikt in nagerechten. Maar ook zonder ijs of cocktail is het gewoon een lekker drankje. Zo maak je het zelf:

Ingrediënten:

- 0,5 liter jonge jenever
- 60-80 koffiebbonen
- 250 gram bruine kandijnsuiker
- 5 zakjes vanillesuiker

Alle ingrediënten bij elkaar in een fles doen en gedurende zes weken dagelijks goed schudden. Na zes weken schenk je de drank door een zeef, daarna is de Tia Maria klaar.

MADLIEFCAKE VAN MARIAKAAKJES

- 150 gram boter
 - 125 gram suiker
 - 1 eiwit
 - 1 eidooier
 - 1 pak Mariakaakjes
 - 250 ml koude, sterke koffie
- Voor het glazuur:**
- 200 gram poedersuiker
 - 1 eetlepel water
 - 1 theelepel sinaasappelsap of likeur voor de kleur

1. Suiker met boter en eigeel tot een crème kloppen.
2. Eiwit stijf kloppen en voorzichtig met de crèmemassa mengen.
3. 7 Mariakaakjes in de koffie dopen en als een bloem met een hartje in het midden en zes blaadjes eromheen op een taartschaal leggen.
4. Daaroverheen een laag crème smeren en vervolgens weer 7 Mariakaakjes in de koffie dopen en op de eerste laag leggen. Crèmemassa erover strijken en zo doorgaan tot de gewenste hoogte is bereikt.
5. Afsluiten met een laag Mariakaakjes.
6. De zijkant afstrijken met eventueel overgebleven crème.
7. Voor het glazuur de poedersuiker en een eetlepel water mengen.
8. Als het glazuur te dik is een druppel water extra toevoegen, als het te dun is wat poedersuiker toevoegen.
9. De buitenste bloembladeren met de witte glazuur bestrijken.
10. Voor het gele hart van de bloem poedersuiker mengen met een theelepeltje sinaasappelsap.
11. Met dit glazuur het middelste Mariakaakje afstrijken en ziedaar: een Madelief om van te smullen!

Bron: Desirée Krikhaar, 'Geen dag zonder Maria', WBOOKS / Museum Catharijneconvent, 2017

COOKING FOR LIFE
workshops & advies

THEMATISCHE KOOKWORKSHOPS
ADVIES AAN PARTICULIEREN EN BEDRIJVEN GEZELLIG (LEREN) KOKEN MET FAMILIE EN VRIENDEN
KOOKDEMO OP LOCATIE

Cooking for Life staat voor een gezonde, plantaardige en duurzame keuken. Dit betekent dat ik met de seizoenen en met producten overwegend uit onze klimaatzone kook. Verbazingwekkend hoe groot de invloed van voeding op onze gezondheid is. **Wil je het zelf ervaren? Bekijk mijn aanbod en meld je aan!**

Meer info op WWW.COOKINGFORLIFE.NL

Hospice - Elim
MOERKAPELLE

Scan de QR-code om een kijkje te nemen in het hospice.

Wilt u meer weten over een verblijf of vrijwilligerswerk in het hospice?
079 820 0881 www.hospice-elim.nl

Hospice Elim in Moerkapelle is een bijna-thuis-huis voor mensen in de laatste levensfase.

Gebroeders Huurman
een vertrouwde naam voor al uw bouw wensen

Bouwbedrijf | Gebroeders
Huurman

100 jaar vakmanschap en deskundigheid in nieuwbouw, verbouw, onderhoud en renovatie.

www.gebrhuurman.nl

Kwaliteit Zekerheid Service Garantie

MONDIAL MOUVERS
Verhuisbedrijf Henneken

Professionele verhuizers van huis uit.

- Particuliere verhuizingen
- Kantoor- en bedrijfsverhuizingen
- Nationale- en internationale verhuizingen • Verhuisswinkel
- Verwarmde en beveiligde inboedel-/archiefofslag

Goudstraat 51
2718 RD Zoetermeer
Telefoon: +31 (0)79-361 13 68

E-mail: info@henneken.nl
Internet: www.henneken.nl

ZORG VERHUIZER
2013

ERKENDE VERHUIZERS

THEMA

DE LOFZANG VAN MARIA

Dat magnifieke lied!

MAGNIFICAT • Maria komt uit Nazareth en zingt haar lofzang op God in de ontmoeting met haar oude nicht Elisabeth, eeuwen geleden in de bergen van Judea. Evangelist Lucas tekent het op en het lied gaat heel de wereld over. 'Mijn ziel maakt groot de Heer' klinkt niet alleen in Advents- en Kersttijd, haar 'Magnificat' wordt in de anglicaanse traditie zelfs dagelijks gezongen.

Het Magnificat is, vaak op de Latijnse tekst, door vele componisten op muziek gezet. Zo zijn er zettingen van Claudio Monteverdi, Heinrich Schütz, Johann Sebastian Bach (BWV 243 en 243a), diens zoon Carl Philipp Emanuel Bach, Henry Purcell (Z231-1), Antonio Vivaldi (RV 610a), Domenico Cimarosa en Franz Schubert. Van recenter datum zijn zettingen van Alan Hovhaness (1957/1958), Vladimir Godár (2003), Hendrik Andriessen (1937), Wojciech Kilar (2006), John Rutter (1990) en Arvo Pärt (1989).

Schildering – retabel, 'Wonderen rondom een goddelijke baby, visitatie', Middelrijn of Westfalen?, ca. 1410, Museum Catharijneconvent Utrecht Foto Ruben de Heer

Expressief en dynamisch

'Ik houd enorm van de Engelse koormuziek. Het is zo goed voor koor geschreven', zegt Ronald de Jong, cantor-organist en dirigent van het Projectkoor Oude Kerk. 'Die componisten hebben als koorjongetje zelf al meegedaan, die weten wel wat lekker zingt. De Anglicaanse Kerk heeft na de breuk met Rome indertijd wel de getijdentraditie behouden. Daarin hebben het Magnificat van Maria en ook de Lofzang van Simeon, het Nunc dimittis, een vaste plek in de liturgie. In de Evensongs worden die stukken dagelijks uitgevoerd, daar valt voor componisten veel eer aan te behalen. Het is natuurlijk fantastisch om dat steeds opnieuw op muziek te zetten, je weet dat jouw muziek ook daadwerkelijk uitgevoerd wordt. Voor de Evensongs die wij met het Projectkoor in de serie Muzikale avonddiensten in de Oude Kerk uitvoeren, heb ik dan ook veel keus. Bijvoorbeeld van Charles Stanford, met verschillende toonzettingen voor koor van het Magnificat. Herbert Howells is prachtig, wel iets moeilijker, of de Schotse componist James MacMillan, modern en met eigentijdse klanktechnieken. De geloofskracht waar het Magnificat van spreekt, die tekstregels vragen gewoon om expressie. Een componist speelt daar haast als vanzelf op in, met dynamiek en accenten. En als dirigent breng je dat over op je koor, je weet precies wat je wilt horen.'

'Alle geslachten zullen mij voortaan gelukkig prijzen, / ja, grote dingen heeft de Machtige voor mij gedaan, / heilig is zijn naam', roemt Maria nu in de nieuwste bijbelvertaling NBV21. Dat magnifieke lied van haar zingt door tot in een 'world without end', tot in 'de eeuwen der eeuwen. Amen!'

• Jaap en Marieke van der Giessen-van Velzen

De voorjaarsserie Muzikale avonddiensten in de Oude Kerk opent op zondag 13 februari met een Evensong, aanvang 18.30 uur. E projectkooroudekerkgemeente@gmail.com W oudekerkgemeente.nl/projectkoor

Latijn

Magnificat anima mea Dominum
Et exultavit spiritus meus in Deo salutari meo.
Quia respexit humilitatem ancillæ suæ:
ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.
Quia fecit mihi magna qui potens est, et sanctum nomen eius.
Et misericordia eius a progenie in progenies timentibus eum.
Fecit potentiam in brachio suo, dispersit superbos mente cordis sui.
Deposuit potentes de sede et exaltavit humiles.
Esurientes implevit bonis et divites dimisit inanes,
Suscepit Israel puerum suum recordatus misericordiæ suæ,
Sicut locutus est ad patres nostros, Abraham et semini eius in sæcula.

Engels

My soul doth magnify the Lord
and my spirit hath rejoiced
in God my Saviour.
For He hath regarded:
the lowliness of His handmaidens.
For behold, from henceforth
all generations shall call me blessed.
For He that is mighty hath magnified
me and holy is His Name.
And His mercy is on them that fear
Him: throughout all generations.
He hath shewed strength
with His arm;
He hath scattered the proud
in the imagination of their hearts.
He hath put down the mighty
from their seat and hath exalted
the humble and meek.
He hath filled the hungry
with good things and the rich
He hath sent empty away.
He remembering His mercy
hath holpen His servant Israel
as He promised
to our forefathers,
Abraham and his seed,
for ever.

Nederlands

Maria zei:
'Mijn ziel prijst en looft de Heer,
mijn hart juicht om God, mijn redder:
Hij heeft oog gehad voor mij, zijn minste
dienares.
Alle geslachten zullen mij voortaan
gelukkig prijzen,
ja, grote dingen heeft de Machtige
voor mij gedaan,
heilig is zijn naam.
Barmhartig is Hij, van geslacht op geslacht,
voor al wie Hem vereert.
Hij toont zijn macht en de kracht van zijn arm
en drijft uiteen wie zich verheven wanen,
heersers stoot Hij van hun troon
en wie gering is geeft Hij aanzien.
Wie honger heeft overlaadt Hij met gaven,
maar rijken stuurt Hij weg met lege handen.
Hij trekt zich het lot aan van Israël,
zijn dienaar,
zoals Hij aan onze voorouders heeft beloofd:
Hij herinnert zich zijn barmhartigheid
jegens Abraham en zijn nageslacht,
tot in eeuwigheid.'

(Nieuwe Bijbelvertaling NBV21)

Blad uit de 15e-eeuwse 'Très Riches Heures du duc de Berry' met de eerste zinnen van het Magnificat in het Latijn en een miniatuur van het bezoek van Maria aan Elisabeth.

Het Magnificat of de Lofzang van Maria is te vinden in het evangelie volgens Lucas 1:46-55. Het heet naar de eerste woorden in de Latijnse versie: 'Magnificat anima mea Dominum', wat betekent 'Mijn ziel prijst en looft de Heer'. Wanneer Maria haar nicht Elisabeth bezoekt, allebei in verwachting van een bijzonder kind, reageert de baby in Elisabeths buik als op afspraak, hij 'springt op van vreugde'. Dan breekt Maria uit in lofzang over het heil dat God de wereld bereidt. In haar tekst resonanceert de Lofzang van Hanna, de moeder van Samuël in het Oude Testament (1 Samuël 2:1-10), en ook profetieën van Jesaja klinken er in door (Jesaja 51:5-8, 56:1, 59:16).

Liturgische plek

Maria's lofzang wordt onder de naam Magnificat in de christelijke liturgie frequent gebruikt. Een van de oudste liturgische tekstverzamelingen waarin het is opgenomen, is het boek *Oden*. Het is opgenomen in het Brevier of getijdengebied van de Rooms-Katholieke Kerk, voor de vespers. Het Magnificat wordt ook gebruikt in het *Book of Common Prayer* van de Anglicaanse Kerk. Daar is het door talrijke componisten getoonzet en ontbreekt het (in het Engels en onberijmd) nooit in de Evensong. In protestantse kerken in Nederland wordt de Lofzang van Maria vaak in berijmde vorm gezongen.

Evensong-traditie in de Oude Kerk

Het Projectkoor Oude Kerk voert vanaf 2013 jaarlijks een aantal (Choral) Evensongs uit. Een Evensong is een gezongen avondgebed: een viering met lezingen, gebeden, gemeentezang en koorzang, als een gezongen eredienst in de anglicaanse traditie. Vaste onderdelen zijn Magnificat (Lofzang van Maria) en Nunc dimittis (Lofzang van Simeon), anthems en hymns. In de Oude Kerk wordt de Evensong in een mix uitgevoerd: het koor zingt veelal in het Engels of het Latijn, de lezingen en gebeden klinken in het Nederlands.

Maria door de eeuwen heen

DE MODERNE TIJD

Verlichting, Franse Revolutie en de opkomst van wetenschap en techniek werpen in de eeuwen daarna de Middeleeuwse wereld definitief omver. Nieuwe, niet geloofsgebonden ideologieën als liberalisme en socialisme komen op. De verering voor Maria wordt daardoor niet minder, integendeel: het opkomend nationalisme geeft juist nieuwe impulsen. Wonderen en verschijningen zijn juist in de negentiende eeuw volop aan te wijzen. Wie Lourdes of Fatima bezoekt, is getuige van springlevend geloof in Maria.

GEEN VIJFDE DOGMA

Juist na 1800 zijn twee nieuwe Mariadogma's aanvaard: de Onbevleete Ontvangenis (Maria's vrijwaring van erfzonde) en Maria-Tenhemelopneming. De Poolse Paus Johannes Paulus II steunde zelfs een groeiende beweging om Maria tot medeverlosseres te verklaren. Dit is door het Vaticaan tegengehouden, mede omdat dit 'vijfde dogma' een ernstige hindernis zou opwerpen voor de oecumene. Heeft dit misschien meegewerkt aan de revival van Maria in protestantse kring?

• Theo Poot
KIZ-MEDEWERKER

GETEKEND

Zie voor actuele informatie ook www.kerkinzoetermeer.nl/agenda.php

DE PELGRIM

Eerste Stationsstraat 86 T 06-2497 5092
E info@depelgrimzoetermeer.nl W depelgrimzoetermeer.nl

Ochtendgebed: elke werkdag, 7.30-08.00
Ontbijt daarna: elke werkdag, 8.00-08.45
Avondgebed: elke dinsdag, 19.00-19.30 uur (niet in kerstvakantie)
Natuurwandeling: elke wo, 9.15-10.15, start: Watertoren

Open kerk: elke wo, 10.00-12.00 (niet in kerstvakantie)
Koffie-, thee- en aandachtsschenkerij: elke wo, 10.30-12.30, 't Centrum (niet in kerstvakantie)
Langeafstandswandeling: 12 december, start: 8.30, Pelgrimskerk

Vieringen in De Pelgrim

Een viering maar dan anders. Delen wat een tekst, een lied of een beeld je brengt of wat je bezighoudt. Je geloof delen, met elkaar in gesprek en met de Ander. Zo zien de vieringen van De Pelgrim er uit. Voel je welkom!

► Interactieve viering

Elke tweede zondag van de maand is er om 16.00 uur een interactieve viering in de Pelgrimskerk: welkom op zondagmiddag 12 december.

► Taizé-viering

Elke vierde zondag is er in De Wijngaard, Moeder Teresasingel 100, een Taizé-viering. Let op: deze maand op zondag 19 december (afwijkend!). Vanaf 19.30 uur: oecumenisch en meditatie met liederen, gebeden en stilte.
Matthé Vermeulen T (079) 361 94 93

Kerstavond 'Feest van licht'

Kerstmis, het feest van het licht. Het feest van de geboorte van het licht dat in de wereld kwam: Jezus. Wat kwam Hij ons brengen? We mogen feest vieren en samen genieten van de kerstliederen en samen dat altijd weer spannende kerstverhaal lezen.

24 december, 21.00-22.00 uur, Pelgrimskerk, Eerste Stationsstraat 86 informatie en aanmelden E info@depelgrimzoetermeer.nl

OCHTENDGEBED

Even stilstaan bij wat je doet

Af en toe moet je eens extra stilstaan bij dat wat je doet. Bij De Pelgrim doen we dat regelmatig, het is ook noodzakelijk als je op een andere manier 'Kerk' wilt zijn. Een van de manieren is het ochtendgebed op werkdagen.

Ja, we leven in een welvarend land, alle reden tot dankbaarheid. Maar toch? Momenteel hebben we te maken met de coronapandemie, de klimaatcrisis die een steeds grotere druk op onze samenleving legt, de rechtsonzekerheid voor grote groepen mensen (denk aan de kindertoeslagaffaire) en meer. Als kleine groep met een missionaire roeping proberen we extra stil te staan bij deze problemen. Eén van de manieren daarvoor is het ochtendgebed in De Pelgrim. Sinds begin 2018 komen we iedere werkdag om 7.30 uur samen in de Pelgrimskerk om samen

de dag met gebed te beginnen. We gebruiken daarvoor het leesrooster van Taizé (zie ook de achterpagina van Kerk in Zoetermeer en de maandelijkse pdf op kerkinzoetermeer.nl, red.). In coronatijd draaien we muziek (in plaats van samen zingen), in de lockdownperiode werden het Zoom-meetings en daarna weer gewoon fysiek mét de RIVM-richtlijnen. We bidden dus iedere werkdag en weet je daarbij welkom. Ik zou zeggen: kom een keer kijken en doe mee!

Hans van der Bilt
TEAM DE PELGRIM

Advertentie

OPEN KERK

Open Oosterkerk

Elke di 13.00-16.00 uur.
Oosterheemplein 320
E p.j.van.daalen@casema.nl

Open Ichthus

Elke wo 10.00-12.00 uur
Parkdreef 258
E mail@antonvandijken.nl

Open Pelgrimskerk

Elke wo 10.30-12.30 uur.
(niet in kerstvakantie)
Eerste Stationsstraat 86
E scbhermanus@gmail.com

Open Oude Kerk

Elke vr 14.00-15.30 uur.
Dorpsstraat 59
E jokevanderkruk@yahoo.com

HALTE 2717

'Ons Honk', Carry van Bruggenhove 27, 2717 XT Buurtpastor Johan Roest T 06-8263 7362
E buurtpastor@halte2717.nl
W halte2717.nl

Inloop: elke di, wo en do van 10.00-12.00 uur
Pastoraal spreekuur: elke woensdagmorgen
Soep van de dag of tosti's: elke donderdag om 12.00 uur
Diamond painting: do 14.00 uur (niet op de eerste donderdag)

Soep en verrassingen in Buytenwegh

In verband met het aangescherpte coronabeleid zijn de verschillende reguliere activiteiten van Halte 2717 opnieuw opgeschort. Volg voor de actuele ontwikkelingen het nieuws op de website. Maar gelukkig is er voor 'de klanten van Halte 2717' wel een alternatief programma opgezet. Wie dat wil, krijgt regelmatig een belletje om even gezellig bij te praten. Soms staat er een vrijwilliger zomaar op je stoep met een lekkere bak soep of een andere versnapering die past bij deze donkere maanden. Leuk om te brengen, leuk om te krijgen. We hebben nog meer verrassingen in petto, die houden we nog even geheim. Juist ook in deze coronatijd wil Halte 2717 blijven omzien naar kwetsbare medemensen in Buytenwegh.
Joost Boogaard

INLOOPHUIS

Inloophuis De Herberg

Elke dinsdag van 10.00-12.00 uur welkom in De Herberg, Dorpsstraat 59, ontmoetingscentrum naast de Oude Kerk. Om er gewoon te zijn, voor een luisterend oor of een gezellig praatje. Niets moet, alles mag. Er zijn tijdschriften, spelletjes, en er is koffie en thee.
T 06-2009 2729 E loes.landlust@ziggo.nl W oudekerkgemeente.nl/inloophuis

Inloophuis Rokkeveen

Elke vrijdag in De Regenboog van 10.00-13.00 uur
Middagpauzediens van 11.30-12.00 uur
Elke vierde vrijdag maaltijd om 12.00 uur

datum	voorganger	muzikale begeleiding	bijzonderheden
3 dec	Petra Vossegat	Aad Baak	soep en broodjes
10 dec	Matthé Vermeulen	Kees v.d. Graaf	pannenkoeken
17 dec	Matthé, Marga en Wil	Jan van Vliet	Kerstdiner
24 dec	Geen inloophuis		
31 dec	Welkom: middaginloop!		
7 jan	Petra Vossegat	Aad Baak	soep en broodjes

► Welkom op Oudejaarsdag

Op vrijdag 31 december is er 's morgens geen inloophuis. U bent dan 's middags van 15.00 tot 18.00 uur van harte welkom om een oliebol en een appelflap te komen eten. Daarna is het tijd voor een hapje en een drankje.

Nathaliegang 263 T (079) 361 33 65 E wil.bettenhussen@gmail.com

PERRON OOSTERHEEM

W perronoosterheem.nl

Perron Centrum Oosterheemplein 320, Buurtpastor Timo Hagendijk T 06-5095 4628, E pionier.oosterheem@gmail.com
Perron 1 Schiebreekstraat 1 Missionair opbouwwerker Jacqueline Gravesteijn T 06-1165 3972 E jacqueline@perron1zoetermeer.nl

Fitte Fifties: elke ma, 10.00-12.00
Open kerk: elke di, 13.00-16.00
Ontmoetingslunch: elke wo, 12.00-13.00

Inloop 55+: elke do, 16.00-18.00
Wandelclub 55+: elke vrij, 10.00-11.00

► Perronmeetings

Elke zondagmorgen, 11.30 uur in zaal 4 van de Oosterkerk. Neem de zij-ingang. Met speciaal programma voor Perron Kids.

► Breiclub

Elke twee weken op maandag.
6 en 20 december, 14.00-16.00 uur
E breiclubosterkerk@gmail.com

► Ontmoetingslunches

Elke woensdag, 12.30 uur.
€ 4; opgeven bij Fred Cammeraat
T 06-2304 4470

► Kinderkookworkshop

Op acht woensdagmiddagen van 13.00-14.30 uur, Perron met basisschool De Oranjerie. Interesse? Bel Timo voor meer informatie.

Meer weten over Bijbel en geloven?

► Youth Alpha

Wisselend op de maandag en op de donderdag. Vanaf 18.30 uur. met eerst een maaltijd en daarna gesprek over vragen zoals: Zou God wel bestaan? Waarom is er zoveel lijden? Waarom de kerk?

► Alpha Cursus voor senioren

Elke maand op woensdag van 10.30-12.00 uur. Er zijn vast nog meer ouderen die het fijn vinden om na te denken over wat het geloof in deze fase van het leven betekent.

Ook interesse? Geef je op bij Timo Hagendijk!
E pionier.oosterheem@gmail.com T 06-5095 4628

GEBEDSMOMENTEN

Oude Kerk

Elke dinsdag van 19.00-19.45 uur
Consistorie
E leenmanf@xs4all.nl

Oosterkerk

Op woensdag, 19.00-20.00 uur
8 en 22 december
E arjenvantrigt@solcon.nl

Bidden voor Zoetermeer

Elke eerste vr, 19.00-20.00 uur
Parousia, Wattstraat 64
E h_nebbeling@kpnmail.nl
W atlife.nl

Vervolgde christenen

Elke laatste za, 10.00-10.30 uur
Dobbe-eiland
E hanstrapman@planet.nl
W atlife.nl

UITVAARTZORG
PATERNOTTE

"Als u afscheid moet nemen, dan wilt u dat natuurlijk zo goed mogelijk doen".

079 - 303 22 03
24 uur per dag bereikbaar

Koraalrood 153, 2718 SB Zoetermeer
www.paternotteuitvaart.nl
info@paternotteuitvaart.nl

THEMA

Het raadsel van de zwarte Madonna

Heilige Maria, Mariaicoon van genade, Moeder Maria, Onze lieve Vrouwe. We zien haar terug in kerken, in het straatbeeld, in huiselijke kring. Zij wordt in Nederland voornamelijk als blanke vrouw afgebeeld, een enkele uitzondering daargelaten. In Frankrijk is dat wel anders, daar tref je Mariabeelden aan met als bijzonderheid een donkere huidskleur.

Waarom zijn deze Madonna's zwart? Een verklaring luidt dat het hout van de beelden in de loop van de eeuwen verkleurd is. Beweerd wordt ook dat er een roetlaag is ontstaan door het branden van kaarsen onder de beelden. Of moeten we andere bronnen geloven? Bronnen die zeggen dat zwarte Madonna's van begin af aan zo bedoeld zijn en teruggaan op een zinsnede in de Bijbel (Hooglied 1,5-6) waar staat: 'Ik ben zwart maar lieflijk.' Invloeden uit het verleden zijn echter niet te onderschatten. Er zit vaak zoveel meer achter. Via reizigers, oorlogen en verhalen werd veel overgeleverd, zo ook in afbeeldingen en beelden. Dat geldt mijns inziens ook voor de zwarte Madonna.

'Zwarte Madonna van Montserrat', Catalonië, 12e eeuw

Op de berg Montserrat in Catalonië is in 880 een Mariabeeld gevonden waar een ware cultus omheen is ontstaan. Het beeld was zo zwaar dat het onmogelijk verplaatst kon worden. Daarom is er een klooster omheen gebouwd. Het Romaanse beeld dat nu op die plek wordt vereerd als 'La Moreneta', 'de Zwarte', dateert echter uit de twaalfde eeuw. Het is dus niet het oorspronkelijke beeld.

Meegenomen naar Europa
Zwarte Madonna's vinden we veelvuldig terug in Centraal-Frankrijk, in de Provence en in de Pyreneeën. Opvallend is dat de allereerste zwarte Madonna's tegelijkertijd opdoken op verschillende plaatsen en in ongeveer dezelfde periode, namelijk tussen 1000 en 1200. Tempeliers, ten tijde van de kruistochten, zouden in die tijd beelden hebben meegenomen vanuit het Midden-Oosten naar West-Europa, vooral naar Frankrijk. De zwarte Madonna was dan ook voornamelijk in tempelierskerken terug te vinden. Nog steeds komt zij vooral in Centraal-Frankrijk, in de Provence en in de Pyreneeën voor.

Verchristelijkt?
De meeste kunsthistorici zijn het er over eens dat zwarte Madonna's een afgeleide zijn van de vruchtbaarheidsgodinnen, die in vroegere beschavingen vaak zwart werden afgebeeld. Dit was zeker het geval in de gebieden tussen Eufrat en Tigris. In het oude Egypte werd de godin Isis ook vaak weergegeven met haar zoon Horus op schoot, gehouwen uit zwart graniet. Dit geldt ook voor de moedergodinnen Cybele, Astarte, Isis en Ishtar. Het is dus heel goed mogelijk dat de zwarte Madonna's oorspronkelijk godinnenbeelden waren, die later zijn verchristelijkt tot Mariabeelden. Zij weerspiegelen de vrouw als schepper. Het kind op haar schoot of in haar armen is daar het bewijs van.

Van Montserrat tot Zoeterwoude
De vrouw als schepper is herkenbaar terug te zien bij de 'zwarte Madonna van Montserrat' uit de twaalfde eeuw. Haar vruchtbaarheid wordt niet alleen weerspiegeld in het kind op haar schoot, we vinden die ook terug bij het kind zelf. Hij houdt in zijn linkerhand een dennenappel vast, symbool van vruchtbaarheid en eeuwig leven. Hoewel er nauwelijks zwarte Madonna's in Nederland voorkomen, zijn ze er wel. Zelfs heel dicht bij Zoetermeer, namelijk in de St. Jans Onthoofdingskerk in Zoeterwoude. Het Mariabeeld dat daar aanwezig is, wordt de zwarte Madonna genoemd. Aan u om vast te stellen of de donkere kleur is ontstaan vanwege het branden van kaarsen, ofwel te herleiden is naar de invloeden die Europa tussen 1000 en 1200 bereikten. Of wordt zij misschien gewoon zo genoemd vanwege de donkere kleur van het gesneden hout?

• Marcia Boeijsing
KUNSTHISTORICA EN LID ADVENTSKERK

'Zwarte Madonna', St. Jans Onthoofdingskerk in Zoeterwoude

De zwarte Madonna in Zoeterwoude stond tussen twee engelen op een hoog opgetrokken gotisch altaar. Maria is uitgebeeld met zilveren kroon, twaalf sterren, scepter en rozenkrans. Op de 'kaarsenbanken' de Boodschap (Lucas 1:26-35) en de Opdracht in de Tempel door Hanna (Anna) en Simeon (Lucas 2:25-38) en er stond een antiek ivoren kruis op. Het altaar is bij de brand in 1964 verloren gegaan, alleen het Mariabeeld werd gered.

CULTURELE AGENDA

Alle culturele activiteiten met toelichting staan ook op www.kerkinzoetermeer.nl

Carillonconcerten

- 12.00-13.00 uur, vanaf toren Oude Kerk
- 4 december - Gijsbert Kok
Sinterklaasconcert met alle bekende Sinterklaasliedjes, van stoomboot tot paard en van koek en gard tot de wind waait door de bomen!
 - 18 december - Gijsbert Kok
Kerstconcert met Nederlandse en bekende buitenlandse kerstliederen.
 - 8 januari - Gijsbert Kok
Nieuwjaarsconcert met werken van Strauss en de Weense klassiekers.
- W herbergoudekerk.nl

Lunchpauzeconcerten

- elke woensdag, 13.45-14.15 uur
- 8 december
Erwin Weerstra – vleugel
 - 15 december
Volodymyr Kurylenko – bayan
 - 22 december
Ronald de Jong – **Kerstconcert**
 - 29 december
Duo Fleurette: Marjolein Nieuwenkamp en Suzanne van Duuren – cello's
- W herbergoudekerk.nl

Lunchconcert Oosterkerk

Elke tweede dinsdag, tijdens marktdagen in Oosterheem. In december is het thema: 'Hoe zal deze Kerst worden?' Met medewerking van het Christelijk Mannen Ensemble en Wim Vermeulen op hoorn.

14 december, 13.00-13.45 uur, Oosterheemplein 320

Regenboogmuziek

Pianoduo Beth & Flo: 'Rachtime met Kerst'

Twee pianistes, perfect op elkaar ingespeeld, virtuoos, muzikaal en ook flink eigenwijs, dat zijn Beth & Flo! Elsbet Remijn en Claudette Verhulst spelen vierhandig in hun voorstelling 'Rachtime'. Hun optreden houdt het midden tussen een traditioneel concert en een cabaretprogramma. Met 'The Aftermath' van Ruben Naeff, werken van Rachmaninov, Gershwin en Saint-Saëns, en het beroemde symfonische gedicht 'De Moldau' van Smetana. Mét Kerst-tintje zo vlak voor Kerst, hebben ze beloofd.

15 december, 20.15 uur, Nathaliegang 263; € 15 / t/m 25 jaar € 5 / Zoetermeerpas gratis; zie voor toegang en coronaregels W regenboogmuziek.nl

Kerstconcert 'Good Tidings'

CKC Vrouwenkoor o.l.v. Karin de Jong en Kamerkoor Vocabella o.l.v. Liselet van Gent bundelen de muzikale krachten en geven op 11 december een Kerstconcert in de Oude Kerk van Zoetermeer. Met muzikale begeleiding van onder meer Ronald de Jong op piano en Marjatta Fehres op harp. Carols van Benjamin Britten, liederen van Edward Elgar, John Rutter, J.M. Haydn, J.S. Bach, uitgevoerd met begeleiding en ook a capella. Kom luisteren en genieten in de sfeervolle Oude Kerk!

11 december, 15.00 uur, Dorpsstraat 59; € 8,50, kinderen t/m 12 jaar gratis kaarten via goodtidings.entranz.nl of aan de kerk (contant); let op: coronatogangsbewijs is nodig

Kerstconcert 'Christmas Together'

Op zaterdag 18 december geven The Sprinter Singers onder leiding van dirigent les Roos in de Oosterkerk onder de titel 'Christmas Together' op één dag maar liefst drie kerstconcerten met begeleiding van strijkers, piano, fluit en klarinet. De begeleiding is verrassend anders dan het grote live orke(r)s van eerdere jaren. Dirigent Émile Chappin heeft een strijkersensemble samengesteld, aangevuld met piano, fluit en klarinet. Het programma is daar natuurlijk op aangepast en aangevuld met nieuw repertoire. Geertje Chappin werkt mee als soliste.

Kaarten à € 10 zijn te bestellen via kaartverkoop@thesprintersingers.nl of 06-2457 6611. Geef duidelijk aan voor welk concert: concert 1 (14.00), 2 (16.30) en/of 3 (20.30). W thesprintersingers.nl

Kerstconcert Cantate Deo gaat niet door

Het aangekondigde 'Klassiek met Kerst'-concert van oratoriumvereniging Cantate Deo, 11 december om 16.00 uur in de Oosterkerk, gaat niet door.

E info@cvo-cantatedeo.nl

— Advertenties —

Te huur in Zoetermeer:

288m² showroom/kantoorruimte op de begane grond met 5 eigen parkeerplaatsen. Nabij A12, Station Zoetermeer-Oost en Oude Dorp.

Tevens te huur:

700m² kantoorruimte op 1ste etage. Naar eigen inzicht te renoveren en in te delen.

Voor info bel Jan 06-53 277 242
Inclusief gratis ondernemers-advies!

Jan Konijn Beheer / Advies o.g.
Tel: +31 (0)79 316 33 20
GSM: +31 (0)6 53 277 242
E: jan.konijn@solcon.nl
te Oud-Soetermeer

De fiets van Oud-Soetermeer

Floriadehof

Doe jij het voor die glimlach?

Word vrijwilliger bij Floriadehof

Als vrijwilliger kan jij het verschil maken en een glimlach toveren op het gezicht van de bewoners! Elke week een dagdeel of een paar uur per maand, er is altijd plek!

Meer informatie of je aanmelden als vrijwilliger?

Neem contact op met Marjoke van der Veen, coördinator vrijwilligers: mvdveen@cardia.nl of bel 06 148 810 98.

Of ga naar de website: www.werkenbijcardia.nl/vrijwilligerswerk

— Advertentie —

klassieke concerten en zaalverhuur

HERBERG OUDE KERK ZOETERMEER

Dorpsstraat 59, 2712 AD Zoetermeer
E info@herbergoudekerk.nl M 06 8351 0287

WWW.HERBERGOUDEKERK.NL

PERSPECTIEF

In deze vijfde jaargang 2021 van 'Kerk in Zoetermeer' belichten we in de Perspectief-rubriek een uitgekozen tekst uit het wekelijkse leesrooster van Taizé 'Elke dag de Bijbel open' en illustreren dit met een (bijbelse) kunstafbeelding.

Gelovige gelatenheid

Wanneer de engel Gabriël het leven van Maria, een jonge vrouw uit de provincie, op zijn kop zet met een ongelofelijke boodschap reageert zij opvallend ontvankelijk.

'De Heer wil ik dienen: laat er met mij gebeuren wat u hebt gezegd.'
(Lucas 1:38, NBV21)

Maria reageert met een even krachtig als enthousiast 'ja'. Maarten Luther noemt deze houding van Maria 'gelatenheid'. Dat is minder passief dan het klinkt. Gelatenheid is het tegenovergestelde van krampachtig vasthouden, van de dingen willen beheersen en fiksen. Daarmee staat gelatenheid ook tegenover maakbaarheid. Wie denkt dat de wereld en het leven maakbaar is, stroopt de mouwen op en wil de zaken graag naar zijn of haar hand zetten. Daarmee neem je ruimte in. Om iets te doen. Actie!

Gelatenheid daarentegen is juist ruimte geven. Aan God. Een stap opzij doen, zodat Hij zijn werk kan doen. Maria's houding is voorbeeldig voor ons. Hoe gauw lopen we de Here God niet voor de voeten met onze plannen, oplossingen en acties? Ook de kerk is doordrongen van denken in termen van maakbaarheid. Maria gaat ons voor in haar houding van ontvankelijkheid, van God God laten zijn, van openstaan voor zijn Geest die vanuit de toekomst op ons aan komt waaien.

Ondertussen is dat een hele uitdaging in een tijd van twijfel, wantrouwen en cynisme. Voluit en van harte 'ja' zeggen valt niet mee. Eerst de feiten checken. Maar bij kale feiten kan een mens niet leven. En als de coronapandemie ons één ding leert, is het dat maakbaarheid zijn grenzen heeft. We slaan het virus niet maar even plat. Dat zorgt voor frustratie en borrelende onvrede. De lontjes worden steeds korter.

Maria wijst ons een andere weg; die van gelovige gelatenheid. Dat is geen doffe berusting, maar verwachtingsvolle openheid naar God en zijn Woord. Dat je verlangt naar een goed woord dat jouw leven openbreekt en je horizon verruimt. En dat als dat woord komt, je er dan ook van harte 'ja' op zegt, al staat het haaks op de zichtbare realiteit. Dan toch vertrouwen op God voor Wie zelfs het onmogelijke mogelijk is.

• ds. Pieter Baas
PREDIKANT OOSTERKERK

Illustratie van Laure Fournier
in 'Kinderen van God',
Heerenveen: Benjamin, 2010

LEESROOSTER

Elke dag de Bijbel open

Deze dagelijkse bijbelteksten worden tijdens het middaggebed in Taizé gelezen. De verwijzing geeft een wat langere tekst aan. Het hele leesrooster voor deze maand kunt u downloaden van www.kerkinzoetermeer.nl

ZON. 5 DECEMBER - Lucas 3:1-6
Johannes de Doper kwam, zoals geschreven staat in het boek van Jesaja: Luid klinkt een stem in de woestijn: 'Maak de weg van de Heer gereed, maak recht zijn paden!'

MA. 6 DECEMBER - Psalm 119:49-56
Uw wil is voor mij als een lied. Zelfs in de nacht denk ik aan uw naam.

DI. 7 DECEMBER - Handelingen 13:23-25
Toen zijn levenswerk ten einde liep, heeft Johannes gezegd: Wie jullie denken dat ik ben, ben ik niet. Maar let op: na mij komt iemand anders, en ik ben het niet waard om zelfs maar zijn sandalen los te maken.

WO. 8 DECEMBER - Lucas 1:26-38
De engel zei tegen Maria: Wees niet bang, Maria, God heeft je zijn gunst geschonken. Luister, je zult zwanger worden en een zoon baren, en je moet hem Jezus noemen.

DO. 9 DECEMBER - Psalm 18
De Heer gaf mij ruimte, bevrijdde mij, omdat hij mij liefhad.

VR. 10 DECEMBER - Sirach 28:2-7
Vergeef je naaste het onrecht dat hij deed, dan worden, als je bidt, ook jou je zonden vergeven.

ZA. 11 DECEMBER - Jesaja 11:1-10
Jesaja zei: De geest van de Heer zal op de Messias rusten. Zijn oordeel stoelt niet op uiterlijke schijn, noch grondt hij zijn vonnis op geruchten. Over de zwakken velt hij een rechtvaardig oordeel, de armen in het land geeft hij een eerlijk vonnis.

ZON. 12 DECEMBER - Lucas 3:15-22
Johannes de Doper zei: Ik doop jullie met water, maar er komt iemand die meer vermag dan ik; ik ben zelfs niet goed genoeg om de riem van zijn sandalen los te maken. Hij zal jullie dopen met de heilige Geest en met vuur.

Advertentie

 ichthus
boekhandel
bijbels boeken muziek

Dorpsstraat 74 / 2712 AM Zoetermeer / 079-3162081

WWW.ICHTHUSBOEKHANDEL.NL

KERK NA CORONA (3)

Testcase voor vernieuwing?

In een serie afleveringen lopen we de belangrijkste veranderingen na die de coronacrisis de afgelopen anderhalf jaar in ons kerkelijk leven teweegbracht en teweegbrengt. In december nu de prangende vraag: 'Waar is God in deze pandemie?'

Het is half november als ik dit schrijf. De rubriekstitel van de ingezette serie 'Kerk na corona' is voorlopig niet meer houdbaar. Daarom nu deel 3 als voorlopig slot van de reeks. Het virus heeft zich terug geknokt en de besmettingscijfers vliegen naar recordhoogte. Deskundigen zeggen dat we nooit meer afkomen van het virus.

De overheid scherpt de vrijheidsbeperkende maatregelen weer aan. Steeds meer mensen laten zich daarom vaccineren. Terwijl ook de protestdemonstraties tegen de overheidsmaatregelen weer groter worden.

Je ziet ook meer weerstand opkomen tegen het uitzonderen van kerken voor de beperkende maatregelen. Die weerstand komt nu ook uit sommige kerken zelf. Boven dit alles hangt voor veel mensen de vraag: 'Waar is God in deze pandemie?' Concreter: 'Kunnen wij in onze christelijke gemeenten precies begrijpen welke weg God in deze crisis met ons gaat?'

Niet buiten Gods wil?

Wij geloven toch dat de meeste dingen die hier op aarde gebeuren op een of andere manier in verbinding staan met God? Is alles wat er gebeurt op aarde dan automatisch Gods wil? Denk aan regen en droogte, eten en drinken, ziekte en gezondheid.

De meesten van ons geloven dat God wel de macht heeft om het kwaad tegen te houden. Maar Hij laat het blijkaar nog wel toe. Daarmee gaan deze dingen dus niet buiten Gods wil om. Als dit geldt voor het coronavirus, dan geldt het net zo goed voor midelen om je tegen het virus te beschermen.

De algemene gang van zaken in de wereld verklaren is blijkaar iets anders dan in de stormen van het leven vertrouwen op God en Zijn Woord. Wij zijn verdeeld over de vraag wat Gods plan met het virus is. Christenen spreken zich daar verschillend over uit. Is dit een reset van de schepping? Is het een teken van de eindtijd? Een straf van God? Of is het een testcase voor de vernieuwing van de kerk?

Onze reacties zijn ook verschillend. Sommige christenen laten zich niet vaccineren omdat God zelf wel bepaalt of je besmet wordt of niet. Tegelijk laten deze mensen zich wel behandelen als ze ziek worden. En is de mogelijkheid om je tegen het virus te beschermen door je te laten vaccineren juist niet door God gegeven? In beide tegenstrijdige gevallen kun je hier blijkaar spreken over Gods voorzienigheid.

Wat is nu wijsheid?

Persoonlijk en als gemeente worden wij stilgezet bij vragen als:

Kunstwerk op kerkplein Middelburg
Foto: Leonie Vreeswijk-Feith

- 'Wie is God voor ons in deze coronatijd?'
- 'Waarvan moeten we ons misschien bekeren?'
- 'Verlangen wij terug naar hoe het was of meer naar hoe het zal worden?'

Als we geloven dat de pandemie niet buiten God omgaat, doen we er goed aan ons deze vragen te stellen. De meesten van ons hebben er, denk ik, niet zomaar een antwoord op!

De Visienota van de Protestantse Kerk 'Van U is de toekomst' besluit met wijze woorden:

'De kerk moet vooral doen wat christenen in crisistijd altijd hebben gedaan: in de stormen blijven vertrouwen op God en Zijn Toekomst. Hij heeft het beste met ons voor. Blijf midden in de wereld het goede doen, oog hebben voor de nood van de medemens en zo Gods liefde zichtbaar maken. Gods voorzienigheid doet niets af aan onze eigen verantwoordelijkheid.'

• Jan Blankespoor

Bron: 'Kerk na corona - Hef op uw hoofden', brochure van de Protestantse Kerk in Nederland onder redactie van de werkgroep Lockfree, mei 2021, download via protestantsekerk.nl/nieuws

UITGELEZEN

'Als geliefd kind thuiskomen bij God'

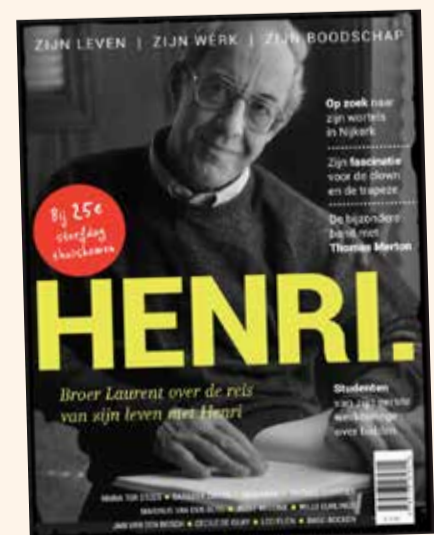
Het magazine *Henri* kwam uit vanwege de 25e sterfdag van Henri Nouwen (1932-1996), Nederlands priester en lange tijd werkzaam in Noord-Amerika. De Stichting Henri Nouwen, opgericht door broer Laurent, Jurjen Beumer en Maria ter Steeg, verzorgde de uitgave. In Nederland staan Nouwens boeken in zowel katholieke als protestantse boekenkasten. Ze bleken - zeker voor zinzzoekers - van grote waarde. Al wil dit magazine geen glossy zijn, het oogt aantrekkelijk. Foto's van Henri Nouwens leven, citaten uit zijn boeken en lezenswaardige artikelen van verschillende auteurs vormen samen de inhoud. Eigenlijk cirkelt iedere bijdrage om twee belangrijke ontdekkingen van Nouwen: 'Je mag thuiskomen bij God als geliefd kind' en 'Je kunt niets betekenen voor anderen, als je je eigen kwetsbaarheid niet onder ogen ziet'.

De bijdrage van Jan van den Bosch, EO Jongerendag en Hour of Power, was voor mij verrassend. Hij - protestant - worstelde met veel vragen over leven en geloof, las *Vreemdeling in het paradijs* van de katholieke Nouwen en ervoer: 'Alsof het voor mij geschreven is ...' Het leidde tot een diepe vriendschap. Van den Bosch maakt van nabij mee hoe zijn vriend zijn intellectuele loopbaan opgeeft om te leven in leefgemeenschap De Ark in Toronto. Henri krijgt daar de zorg voor de dubbelgehandicapte Adam. In een ontroerend boek beschrijft hij hoe hij leert Adam te zien met Gods ogen, als een geliefd mens.

Maria ter Steeg schrijft eerlijk over haar vriend Henri. Hij bleef onzeker en kwetsbaar. Juist dat herkenden en

herkennen lezers in zijn boeken. Zijn gave was dat hij over zijn breekbare menselijke kant kon mediteren met de woorden van het evangelie. Ook de andere bijdragen bieden zicht op Nouwen, soms met een zweem van persoonsverheerlijking, maar veelal toch vanuit een ook kritische benadering. Dat maakt *Henri* het lezen waard voor Nouwen-kenners én voor wie alsnog wil kennismaken met zijn gedachtegoed.

• Joke Westerhof

'Henri. zijn leven / zijn werk / zijn boodschap',
Baarn: Adveniat, 2021, € 9,95